

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 3 (108)

TORONTO, Ontario, 1952 m. Sausio (January) mėn. 17 d.

Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRASTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Mažoji ir Didžioji

Nedidelė mūsų Lietuvėlė, nedidelė lietuvių tauta. Tačiau yra Didžioji ir Mažoji Lietuva. Svečimieji kadais iš to nori pasišaipyti — girdi, kaip Didžioji Britanija! Bet tai gyvenimiškas faktas, istorinio tautos gyvenimo raidos vaisius. Ir ne mes patys tą išgalvojome. Dar 17 amž. Šiaurės rytinė Prūsų kunigaikštijos dalis ir oficialiai buvo pavadinta Lietuva, nes buvo gyvenama lietuvių. Tada dėl šio vardo nebuvo būsčiau. Tautinis momentas, mat, dar nebuvo politinis veiksnys. Jam iškilius ir išryškėjus lietuviškajam sąjūdžiui, maždaug ši sritis buvo pavadinta Gumbinės apygarda, tačiau gyventojų sąmonėje per du šimtus metų tas vardas taip buvo įsigalėjęs, kad jau niekad neišnyko — krašto gyventojas jau žinojo lietuvininkas esąs. Bendraujant su rusų valdžioje buvusiu Lietuvos dalimi, ir iškilo anas techniškas Mažosios Lietuvos vardas, be kurio šiandien neišsiverčiame, nes abiem tautos dalims dar nebuvo lemta susiliet.

Šis pastarasis faktas tebėra vienas didžiųjų mūsų tautos skaudulių ir rūpesčių. Lietuvių tauta po ilgų vergovės metų jau džiaugėsi poros dešimtų metų nepriklausomo gyvenimo palaima. Tačiau ne visa. Neturėjo tos laimės rytinė Lietuvos dalis su pačia sostine, neturėjo jos ir vakarinė arba Mažoji Lietuva. Tik mažytė jos dalis — maždaug penktadalis — 1923 m. sausio 9-15 d. sukilimu teprisiūgė prie Lietuvos respublikos, bet ir tai nepasiekdama visišką susiliejimą. Visas kairysis Nemuno krantas — pats centras ankstyvosios mažajietuviškos sąjūdžio — „lietuvokiečių valdžioje ir toliau paspartintai buvo vokietinamas. Vokietinami žmonės, naikinamos etninės lietuviškosios krašto žymės. Ir niekad jų tiek daug nebuvo sunaikinta, kaip šitam laikotarpy.

Bet nūdien padėtis yra pasikeitusi. Didysis reikšas parbloktas. Jis beabejo atsikels — mes negalime būti naivūs — išaugs IV reichas. Tačiau jo kilimo formos nebeprimins nei II, nei III reichio kilimo formų. Ir tai ne dėl to, kad vokiečių tautoje nebebūtų to senjojo veržlumo ar išdidumo, bet dėl to, kad jo iškilimas yra forsuojamas, kad jis vyks dirbtinomis formomis — ne stichiniu išsiveržimu, — kai greta jo stovi didžioji pajėga, galinti jo veržlumą patvarkyti. Ir dar dėl to, kad į pasaulio tvarkomuosius veiksmus įvedamos naujos tautų sugyvenimo ir bendravimo idėjos, kurių sargyboje — su savais išrokavimais ar be jų, tai nesvarbu — stoja anoji didžioji pajėga. Ji nežada greit išnykti, bet, priešingai, žada likti permanentine, nuolatine. Tai bus veiksnys — kokio nebuvo nei II nei III reichui kuriantis — kuris vokiečių tautos veržlumą turės aplaužyti. O tai, beabejo, atsilieps ir į Rytprūsį ir į Mažosios Lietuvos likimą.

Ir šiandien, kai prisimename brolių klapėdėčių kovas, kraujo aukas ir laimėjimą prieš 29 metus, mes gręžiame savo akis ne vien į mieląją Klaipėdą bei jos kraštą, bet į visą Mažąją Lietuvą, kurios vaikai kenčia tas pačias kančias, kaip ir Didžiosios Lietuvos vaikai. Tiesa, anųjų tarpe ne tiek daug sąmoningai apsišprendusių lietuvių, tačiau vargas visus sulygina ir suartina. O to vargo jau iki kaklo. Brendant per tą vargą, dažnas mažlietuvis būras ir prūsas baueris pats įsitikino, kur jis gali žmonišką pagalbą rasti, o politikuojantieji pamatė, kokių pavojų neša nenatūralus valstybių iškyšuliai bei atsišakojimai. Tai teikia vilčių, kad ateičiai galima tikėtis palankesnių santykia-

vimo formų ir su vokiečiais, kad galima laukti mažesnio pasipriešinimo radikalioms operacijoms. O mūsų pareiga tam ruoštis ir dirvą brandinti.

Mažoji ir Didžioji yra viena Lietuva. Susiliejęs Mažajai yra išlikimo, o Didžiajai gyvenimo ir klestėjimo laidas. Mažoji be Didžiosios mirytų apraudojama, o Didžioji liktų be tikrojo gyvenimo laido, liktų moraliai palaužta skausmo dėl sesers mirties.

Kova bus sunki — ji ištikrųjų dar neprasidėjo, — tad pasiruošimas turi būti didelis, išmaningas ir nuosirdus. Dabar jam kaip tik pats metas.

Gen. Eisenhoweris kandidatuos

Jau senai ėjo gandai, kad gen. Eisenhoweris galys būti kandidatu šių metų prezidento rinkimuose, bet vis nebuvo žinoma, su kuria partija jis norėtų susirišti. Pagaliau perėitą savaitę vienas žurnalistas, o sausio 7 d. ir jis pats paskelbė, kad esąs respublikonas ir jei būsimoji respublikonų konvencija Čikagoje liepos mėnesį jį nominuotų, is esą būtų priverstas priimti tas „pareigas, kurios prašytų mano dabartinį atsakomybę“, tačiau jis jokiomis aplinkybėmis neprašys atleisti nuo dabartinių pareigų, kad galėtų vykti į konvenciją pats prašyti nominacijos. Jis taip pat nedalyvausias priešrinkiminėje kampanijoje.

Kažkuriuose respublikonų sluogsnuose Eisenhowerio sutikimas sutiktas su entuziazmu, bet tie, kurie siūlo kitus kandidatus, mano, kad pats nedalyvaudamas nelaimėtų. Nei prez. Trumanas nei demokratai dėl to dar nieko nepareišė.

Schumano planą

Europos geležies ir plieno pramonei sujungti jau priėmė ir Vakarų Vokietijos parlamentas. Ji dar turės priimti ir valstybės taryba — Bundesrat. Tuo būdu Vokietija, po Prancūzijos ir Olandijos, bus trečioji valstybė, ratifikavusi Schumano planą.

— Vašingtonas. — Laivyno ministeris pareiškė, kad JAV planuojančios pastatyti eilę 60.000 tonų lėktuvnešių, varomų atomine energija. Ant jų galėsia nutūpti ir didieji atomines bombas nešiojantys laivai. Jau dabar esąs statomas pirmas bandomasis atomine energija varomas povandeninis laivas. Prieš sovietų povandeninį laivyną yra statomi net 4 tipų povandeninių laivų naikintojai.

Karo bazės Lietuvoje

Kiek gaunama žinių, Sovietų igulos Lietuvoje yra didinamos. Prie Alytaus, toje vietoje, kur baigiasi Marijampolės plentas, įrengtas specialus karinis laukas, kuriame sutelkta šimtai tankų. Prie Alytaus taip pat įrengtas aerodromas. Naujas aerodromas įrengtas ir prie Karmėlavos. Partizanai šiuo metu aktyviau reikiąsi šiaurės rytų Lietuvoje ir pavilnėje.

— Otava. — Atlanto Sąjungos Tarybos pirm. Pearson pareiškė turis vilčių, jos posėdį galėsias suaukšti vasario gale. Numatytas posėdis vasario 2 d. atidėtas dėl Prancūzijos kabineto krizės.

D. Britanijai gresia finansinė krizė

Pereitų metų paskutiniiais 3 mėn. D. Britanijos dolerių rezervai sumažėjo \$934.000.000 ir jų beliko vos \$2.335.000.000. Dar vienas toks metų ketvirtis, ir ji atsidurs toje pačioje padėtyje, kaip buvo 1949 m. rugsejo mėn., kai buvo nuvertintas svaras. Stambiausias paskutinis D. Britanijos mokėjimas buvo \$176.000.000 skolos rata JAV ir Kanadai.

Ši gyvybinė klausimą turės spręsti sausio 15 d. susirinkę Commonwealtho finansų ministrai, o perėjimui pasitarti mai ekspertų prasidėjo jau sausio 8 dieną.

Malenkovas Stalino įpėdinis Sausio 8 d. Sovietų Sąjungos premjero pavaduotojui Georgi Malenkov sukako 50 metų. Tą dieną visa sovietų spauda paskelbė jo didžiules fotografijas, partijos CK sveikinimus ir nepaprastai išgarbino kaip Stalino bendradarbį. Nepaprasta jam parodytas pagarba, kokios nėra sulaukęs joks sovietų pareigūnas, pasaulio spaudos aiškinama, kad svyravimai politbiure baigti ir Malenkovas jau numatytas Stalino įpėdiniu. Molotovo šansas atrodo išsisejęs. Paskutinėje politbiuro nuotrakėje jis pasirodęs jau tik penktoje vietoje.

— Berlynas. — Sovietų zonos baudžiamasis teismas, už gandų skleidimą ir sprogstamos medžiagos laikymą nubaudė 5 jaunuolius. Jie esą sudydėvę propagandines raketas, tuo bendradarbiaudami su „fašistinėm vakarų Berlyno organizacijom“.

— Hamiltonas. — Miestas turi \$26.399.472 skolų — po \$134 kiekvienam gyventojui.

Protestuokim!

Sugrįžusi Kaledų šventėms iš Paryžiaus į Jungt. Am. Valstybes p. Eleonora Rooseveltienė, Niujorko aerodrome žurnalistų paklausta ar JAV-bių delegacija mano daryti kokius nors žygius dėl Sovietų vykdomo genocido pavergtuose Europos kraštuose atsakė, kad bet koks žygis būtų bevertės, nes **mesą įrodymų, kad sovietai yra tikrai papildę jiems inkriminuojamus nusikaltimus.**

Akivaizdoje šio fakto, mums, pavergtų tautų atstovams, daugumoje esantiems gyvais liudininkais dešimčių milijonų sovietinio genocido aukų — belieka tikta suburtomis jėgomis apeliuoti į laisvojo pasaulio viešąją opiniją ir kartu su nekomunistine jo visuomene:

1. visu griežtumu pasmerkti p. E. Rooseveltienės tokį neteisą ir genocido aukas įžeidžiantį pareiškimą ir

2. reikalauti, kad p. E. Rooseveltienė tuo pat būtų atšaukta iš JAV-bių delegacijos JTO sesijoje.

Apie šitą p. Rooseveltienės pareiškimą jau buvo minėta mūsų Niujorko korespondento pranešime pereiname „T2“ Nr. Kaip jau ten minėta, tai nebuvo pir-

mas tos ponios pasisakymas, nepalankus bolševikinėje vergijoje kenciančioms tautoms.

Kviesdami paremti mūsų centrinio politinio organo raginimą protestuoti prieš tokią laikyseną JAV delegatės, kuri anksčiau yra buvusi net JT Žmogaus Teisių Komisijos pirmininkė, viso pasaulio lietuviams siūlome skubotai rašyti atitinkamus laiškus Valstybės Departamentui, o taip pat Free Europe komitetui, prašant jo pareikšti Valstybės Departamentui protestą visų pavergtųjų tautų vardu.

Free Europe komitetui galima rašyti per Patariamąją Lietuvų Grupę: 16 W. 57 Str., New York 19, N.Y.

Rašykim neatidėliojant — organizacijos, susirinkimai ir pavieniai asmenys, — rašykim, kol JT plenumo posėdžiai tebevyksta. O jie, kaip numatoma, vyks iki vasario vidurio.

Tiktų taip pat protesto pareiškimų siųsti ir pačiai p. Rooseveltienei, kuri dabar yra Paryžiuje kaip JAV delegacijos JT pirmininko pavaduotoja. Jos adresas: Mrs. Franklin D. Roosevelt, Hotel Astoria, 131, Avenue des Champs Elysee, Paris 8, France.

Iš lietuviškųjų organų veiklos

• Gruodžio 15-16 d. Paryžiuje lankėsi VLIKO pirmininkas M. Krupavičius ir Užs. Tarnybos Valdytojas prof. J. Brazaitis. Ten turėjo pasikalbėjimą su Paryžiaus gyvenančiais lietuvišiais diplomatais, VLIKO pakviestais stebėti JTO sesijos veiklą. Tų pasikalbėjimų išdavoje VLIKO pirmininkas ir Užs. Tarnybos valdytojas įteikė sesijos pirmininkui adresuotą raštą genocido rėdikalui. Juo pareikštas solidarumas su Pabaltijo diplomatų ir pavergtųjų tautų tautinių komitetų atstovų memorandumu, įteiktu Vašingtone, ir prašoma, kad J. Tautos paskirtų komisiją patikrinti genocido aktus vietoje ir referuoti sesijai, kad Sov. Sąjungos vykdomas Lietuvoje genocidas būtų pasmerktas ir kad būtų imtasi priemonių grąžinti Lietuvai nepriklausomybę ir atstatyti demokratiją pagal pačios tautos valią.

• Gruodžio 20 d. JTO gen. sekretoriaus pavaduotojas p. Benjamin Cohen priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplom. atstovus bei Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos tautinių komitetų delegatus, kurie jam

įteikė visų šių kraštų bendrą memorandumą ir priėmė memorandumą, liečiančius kiekvieną kraštą, deportacijų reikalą. Tai yra to paties pobūdžio demaršas, kurį Vašingtone padarė visų minėtų kraštų delegatai, o Baltijos valstybių — diplomatiniai atstovai. P. B. Cohen priėmė memorandumus su dideliu dėmesiu ir simpatija. Min. S. Lozoraitis tarė visų dalyvavusių priėmimo vardu įžangos žodį ir reziumavo memorandumų turinį bei išvadas. Po to kalbėjo kitų kraštų atstovai, patikslindami atitinkamų kraštų padėtį. Lietuvai atstovavo diplomatinis šefas S. Lozoraitis ir Liet. atstovas Dr. S. Bačkis.

• ALTo vadovybė, vykdydama suvažiavimo nutarimą, ruošiasi skelbti naują 100.000 dolerių vėjų Lietuvos laisvinimo reikalą ir pradėti jį vykdyti vasario 1 d.

• Tautos Fondo Valdyba paruošė ir išsiuntinėjo Lietuvos Pasos ir aukoms kvituoti ženklelių platinimo taisykles.

• VLIKO ir VT narys prof. J. Kaminskas, atlikęs VLIKO jam pavestą JAV misiją, sausio mėn. grįžta atgal į Vokietiją.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Tarptautinėje politikoje pastaruoju metu pastebimi du labai priešingi reiškiniai — kai JT plenumo ir oficialioje diplomatioje kalbama apie taiką, kituose politiniuose sektoriuose auga įtempimas ir grėsmė.

Tolimuosiose Rytuose Korėjos paliaubų klausimas tebėra įklimęs. Didesnės kovos sausumoje, tiesa, neprasideda — pasireikia tik vietinės reikšmės puolimai, bet derybose, nuo kurių pradžios sausio 10 d. suėjo pusė metų, nepasiekta nieko. Tuo tarpu pasaulį pradėjo jaudinti naujos žinios, kad Indokinijos pasienyje yra sukaupta 200-250.000 kinų karių, kurie beabejo skirti Vitnamo komunistams padėti, gal būt, taip pat kaip „savonarai“ Korėjoje. Tai gresia nauju karo židiniu. Per daktarato priėmimo iškilmes Columbia universitete Eden dėl to pareiškė, kad jų įsikūsimas JT būtų sutiktas lygiai taip, kaip Korėjoje. Kad padėtis yra laikoma rimta, rodo vakariečių dabartiniai rūpesčiai sustiprinti Anos Azijos regiono karinę vadovybę.

Viduriniuose Rytuose padėtis taip pat neišryškėjo. Iranas tebėra kritiškoje finansinėje padėtyje ir naftos pirkėjų vis negauna. Mossadegh vyriausybė, kovodama su opozicija, pareiškė protestą prieš britų oficialių įstaigų kišimąsi į Irano vidaus reikalus. Kai ambasadorius ir jo nepriėmė dėl jos nemirtingaus tono, vyriausybė įsakė nuo sausio 21 d. uždaryti 9 Britų konsulatų, kurie ta neleistiną akciją varo. Ambasadoriaus kreipimasis nepadarė nieko. Jam taip pat nepasisekė išvaduoti sumto žurnalisto, irančio Megerdichian, Reuterio atstovo, apkaltinto teikus kraštui tik kenkiančias melagingas informacijas. Mossadegh atsakė, kad tai teismo reikalas ir vyriausybės negalinti kištis. Atrodo, kad Iranas eis iki diplomatinio santykių nutraukimo. Kaip į tai reaguos D. Britanija, tuo tarpu dar neaišku.

Egiptiečiai ir toliau vykdė Britų konvojų užpuolimus Sueso zonoje, o vyriausybė nusistatiusi įvykdyti masišką Britanijos piliiečių ištėmimą iš Egipto.

Jungtinių Tautų posėdžiuose Paryžiuje Sovietų Rusija sulaukia nuolatinį pralaimėjimą. Politinė komisija 14 balsų prieš 6 priėmė vakariečių siūlymą, kad agresijos atveju JT gali panaudoti rajoninių organizacijų, kaip S. Atlanto Sąjungos ir pan., karines jėgas. Sovietų reikalavimas Korėjos paliaubų klausimą perduoti Saugumo Tarybai atmes, priimant JAV siūlymą Korėjos klausimą atidėti, kol ten bus padarytos paliaubos. Šiuo reikalu betgi priimtas nutarimas, kad S. Tarybą sudarančių valstybių atstovai susirinks pasitarti tarptautinės įtampos atpalaidavimo klausimu. Už šią rezoliuciją balsavo ir Višinskis, pareiškęs pasitenkinimo, kad lemiamas vaidmuo visdėlto pripažįstamas S. Tarybai.

Prieš sovietų nusistatymą nutarta sudaryti 12 narių (S. Tarybą sudarančių valstybių ir Kanados) komisiją ginklavimosi apribojimo klausimui svarstyti. Višinskis pareiškė, kad ir čia sovietai visdėlto dalyvausią ir bandysią savąjį nusiginklavimo planą šiuo keliu pravesti. Rėšy su tuo praeitą šeštadienį jis įteikė JT naują siūlymą dėl atominės energijos kontrolės, kuriame jau dar nuolatid vakariečių nusistatymui, būtent sutinka, kad kontrolės komisija galėtų veikti nuolat, bet ne vien tam tikrais perėjimais.

Faktas, kad Višinskis pats tebevadovauja sovietų delegacijai, kai kitų valstybių užsienį r. ministeriai jau išvažinėjo, ir jo pro-

tarpiais parodomas taikingumas rodo, kad Sovietai šitoje sesijoje yra nusistatę pasiekti įtampos atoslūgio arba bent nepriileisti prie dar didesnio santykių įsitempimo. Sovietams dar reikia laiko.

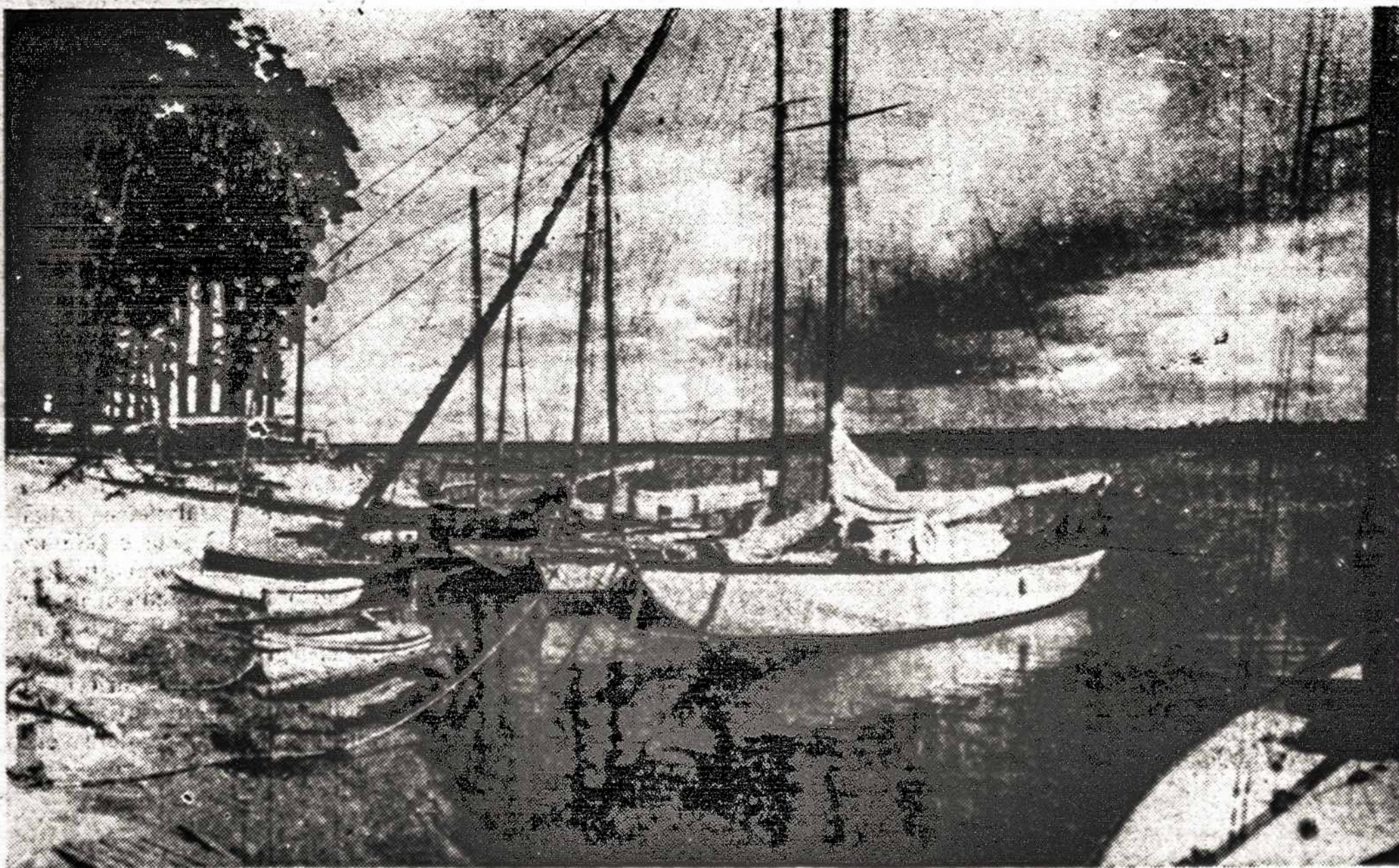
Aną savaitę nepraėjus rezoliucijai, pasmerkiančiai JAV Mutual Security Act, kuris numatė 100 milijonų dolerių paramą pabėgėliams iš už geležinės uždangos ir visiems rezistentams paremti, Sovietų Rusija įteikė JAV protesto notą, kad, esą, tai prieštarauja Roosevelt-Litvinovo susitarimui 1933 m. užmezgant abiejų valstybių diplomatinis santykius. JAV ir ši atmetė, nes nesikišimo susitarimą Sovietų Rusija jau senai yra sulaužiusi.

Churchill vizitas Vašingtone ir Otavoje, kaip sakoma, nesiekias jokių galutinų susitarimų, bet tik principinių klausimų išsiaiškinimo. Tačiau 35 ministrai bei ekspertai jį atlydėjo ne be reikalo. Visi jie konferuoja su atitinkamais šių valstybių pareigūnais. Pasibaigus Churchill pasitarimams su prez. Trumanu buvo paskelbtas komunikatas, kuriame sakoma, kad abi valstybės sutarė bendrai veikti Europoje ir Viduriniuose Rytuose, visada tartis iškilus kokiame pavojui, JA V-bių oro bazes D. Britanijoje panaudojti tik abiem valstybėms susitarus, o be to, komunistinė Kinija esąs pasirengusi bendrai veikti Indokinijos pasienį. Toliau dar sakoma, kad abi valstybės remis Europos gynimosi bendruomenės kūrimąsi, rūpinis patobulinti S. Atlanto Sąjungos mechanizmą ir sieks pagaminti tokių idėjų ginklą, kuris galėtų būti visų priimtas. Spauda tuos pareiškimus detalizuodama nurodo, kad karinių ekspertų buvo aptarti kariniai klausimai, JAV gynimosi jėgų mobilizacijos direktoriaus Wilson ir Britų izdo min. Cherwel — žaliavų paskirstymas, Eden ir Acheson — Vokietijos reikalai ir Atlanto Sąj. viceministerių politinio komiteto perkėlimas iš Londono į Paryžių ir t. t. Sakoma, kad buvo svarstyta atominės energijos paslapčių apsaikavimo reikalas, o taip pat Atlanto jūrų laivyno komandos klausimas. Esą sutarta, kad britams bus pripažinta komanda apie jū salas.

Į Otavą Churchill atvyko perėitą penktadienį penkioms dienoms. Sakoma, kad čia busiatariamasi panašiais klausimais. Tuo tarpu dar nepaskelbta nieko, bet spėjama, kad čia bus nutarta padaryti personalinių pakeitimų. Kanados dabartinis gen. gubernatorius feldmarš. Alexanderis arba perimsias dabar paties Churchill valdomą karo ministeriją arba busiųjų paskirtas Tolimųjų Rytų karo vadu. Jis gal nebusulauksias dabartinės kadencijos pabaigos ir gen. gub. postą perduosias kam kitam — greičiausiai jau kanadiečiui, dabartiniam Toronto universiteto kancleriui V. Massey. Tuo tarpu dar tebėra mįslė, kam Churchill išsiviečia į Otavą gen. G. Templer, Tolimųjų Rytų štabo Londone viršininką. Gal būt jis bus paskirtas Malajų karo vadu.

Gaunasi įspūdis, jog Churchill nori paskirti pajėgius karo vadus tuose rajonuose, kur nmatomos komplikacijos, kad, prasi-dėjus kokiai tarptautinei akcijai, jie galėtų būti natūralūs kandidatai į vyr. vadus.

— Vašingtonas. — Baltųjų rūmų spaudos referentas pranešė, kad gen. Clark nominacija ambasadoriu Vatikane atšaukta, esą, jam pačiam prašant. Jo vieton busiųjų nominuotas kitas asmuo.

Baltijos jūrų žvejų laiveliai — laisvės laikais nuosavi, dabar jau žvejų artelės-kolchozo

Viltimis i Mažąją Lietuvą

Vasario 16 d. mums svarbi kaip tautos valios pareiškimas atstatyti valstybinę nepriklausomybę savo tautos etnografinėse ribose. Bet to, nežinant kokių ir tarptautinių derybų, pilnumoje realizuoti nepasisekė, nes didžiuliai mūsų tautos plotai paliko svetimųjų vergijoje. Už tai sausio 15 d. sukilimas yra vienas iš reikšmingiausių mūsų tautos bei valstybės gyvenime kaip pirmas žingsnis rinkime likusių svetimųjų valdyme savo žemių, kaip tolimesnis realizavimas vasario 16 d. akto ir dalinis realizavimas Prūsų Lietuvių Tautinės Tarybos 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžėje deklaruoto pasauliui noro nusikratyti vokiečių jungo ir gyventi nepriklausomą gyvenimą kartu su visais savo broliais lietuviais. Sausio 15 r. praverė mums langą į jūrą ir kelią į visą Mažąją Lietuvą.

Už Nemuno ir į vakarus nuo Kybartų juk nuo amžių gyvena tokie pat lietuviai. Juk net patys vokiečiai lietuviškąją Prūsijos dalį iki Karaliaučiaus iki 1840 m. vadino "Litauen". Ir valdiškios pareidymus bei įsakymus iki to laiko leido dviem kalbom: valdovų vokiečių ir vietos gyventojų lietuvių kalba. Tik, vykdamas nutautinimo akciją, 1876 m. specialiu įstatymu vokiečių kalba buvo paskelbta vienintelė oficialia kalba. Veikė ten lietuviškos bažnyčios su lietuviškomis pamaldomis, lietuviškos mokyklos. Net pradėjus steigti vokiškas mokyklas ilgai dar jose buvo dėstoma lietuvių kalba. Tik 1844 m. buvo išleistas įsakymas pašalinti lietuvių kalbą iš mokyklų. Tačiau faktiniai kaikuriose mokyklose dar pasiliko tikybos dėstymas lietuvių kalba, gi Ragainės mokytojų seminarijoje lietuvių kalbos pamokos išbuvo iki 1902 m., Tilžės gimnazijoje ir Klaipėdos mokytojų seminarijoje iki pat Didžiojo Karo.

18 amž. pradžioje po maro, pradėta M. Lietuvoj kolonizacija, o vėliau ir labai rafinuota germanizacija smarkiai sumažino lietuviškas jėgas. Bet likusieji, spaudžiami labiau sąmonėje, visuomeniškai ir politiškai brenė. Pradėjo leisti visą eilę lietuviškų laikraščių, kaip "Konservatyvus draugystės laiškas", "Pakajaus Paslas", "Saulėtaka", "Pasiuntinybės Laiškas", "Tilžės Keleivis", "Nauja Lietuvių Ceitunga", "Darbymetis", "Keleivis", leidžiamas Klaipėdoje ir kt. Politiniai tiek subrendo, kad Prūsijos karalijos Reichstage pajėgė prarasti po vieną lietuvių atstovą, o prieš pat Did. Karą net du, nors Prūsijos karalija sudarė beveik pusę visos Vokietijos imperijos. Po D. Karo Vilsonui paskelbus tautų apsiprendimo punktus, Prūsų Lietuvos Tautinė Taryba Tilžėje 1918 m. lapkričio 30 d. deklaravo norą nusikratyti vokiečių jungo ir prisijungti prie D. Lietuvos. Nepajėgus to noro realizuoti, Versalio taikos sutartimi atskyrus Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos, 1919 m. Prūsų Lietuvių Tautinė Taryba pareiškė norą pasiųsti į Lietuvos Valstybės Tarybą savo atstovus. Valstybės Taryba tą pasiūlymą priėmė. Tada 1920 m. vasario 21 d. Mažosios Lietuvos Taryba viešai ir iškilmingai pasauliui paskelbė, kad Mažąją Lietuvą (turėta galvoj Klaipėdos kr.) nutraukianti ryšius su vokiečiais ir tautos valia susijungianti su savo broliais, su D. Lietuva. 1920 m. kovo 20 d. Mažosios Lietuvos atstovai tą savo deklaraciją paskelbė ir 48-me Lietuvos Valstybės Tarybos posėdyje, kuriame dalyvavo Lietuvos Valstybės Prezidentas, Valstybės Tarybos nariai, Ministerių Kabinetas, JAV, Anglijos, Prancūzijos, Olandijos ir Latvijos valstybių diplomatiniai atstovai ir kiti aukšti Lietuvos Bažnyčios ir valstybės pareigūnai. Ta pačia proga įvyko kooptavimas keturių Maž. Lietuvos atstovų į Valstybės Tarybą.

Deja, tiems troškimams ir pastangoms realizuoti tada buvo nepalankios aplinkybės. Tik 1923 m. sausio 15 d. sukilimu buvo atgauta maža mūsų vakarinių žemių dalis ir tai su autonomijos varžtais, kurie buvo naudojami lietuvių spaudimui ir buvo prižastimi erzeli, upė naciizmui Vokietijoje įsigalėjus. Jei anais laikais mažai pasauliui žinamai lietuvių tautai nepriklausomybė atstatyti pavyko tik tiek, kiek patys savo jėgomis iškovojom ir negreit susilaukė pasaulio pripažinimo, tai šiandien, puikiai išlaikę egzaminus ir būdami kitų valstybių tarpe, tikėkime, po šio pasaulio suirutės pavyks Lietuvos nepriklausomybę atstatyti pagal vasario 16 d. akta, t.y. mūsų tautos etnografinėse ribose.

L. Tamošauskas.

Didvyriškumas pilkoje tikrovėje

Naujieji metai sutikti surauktomis kaktomis ir nerimastingu pilna širdimi. Neseniai kviestas tautos baltandis nesiruošia nutūpti ant žemės. Ateities dienų nesėkmes rūpestis ir įvykiai vargu įspėjami bet kuriu horoskopu. Užtinkame įvairiai nusiteikusius: pesimistus, kurie, žmogų darydami bejėgiu, tepasikliauna įvykių raidai ar optimistus, pervertinančius pajėgumą ateities kliūtims nugalėti. Vieni ir kiti mielai norėtų aplenkėti tikrovę, kuri ižuilius reikalavimus mums patiekia.

Tie reikalavimai, lyg vilčių šaunamos į mūsų širdis ir protą, primena mums, kad ir patogiausios palapinės negali būti miegos, kai lietuvių tauta yra atsidūrusi arčiau nebūties, dabarties vergijos dienas neviltimi palydinti, o ateičiai naujas viltis puoselėjant. Tikrovę siejama su nepalaužiama kova, ugdančia didvyriškumą. Ten gyvenimas siejamas su didvyriškumu, čia, laisvame pasaulyje, gyvenama praetis didvyriškumo nuotaikomis. Dabarties plokštuma daugelį verčia pamiršti, kad praetis laimėjimai tebuvo pasiekti dideliu ryžtu ir kovinga nuotaika. Jie buvo praetis kartos, kuri kapuosa palydima.

Prieš naują slenkstį atsidūre, mes turime padaryti praeties veiklos apyskaitą ir sumoti ateities gaires. Kaip tik nūdien mes reikalingi ne tiek lyryškių aidų, žodinio didvyriškumo improvizacijų, bet aiškios mūsų tarpinio uždavinio aptarties, tinkamo visuomeninio susiorganizavimo ir išmintingos vadovybės.

Mūsų uždaviniai

Lietuvių uždaviniai laisvame pasaulyje yra: išlikti lietuviams, padėti atsidūrusiems varge, remti kultūrinės veiklos barą ir su-telktomis jėgomis siekti Lietu-
vų išlaisvinti.

Tie savaimie aiškūs uždaviniai tačiau nėra mūsų kasdieninė duona. Apie juos yra daug kalbama, nemažai rašoma, lyg tai būtų stabukas, kuris (prašytus pagarbinamas. Tikslai yra negyvenimiški, jei jie yra atitrūkę nuo mūsų kasdieninės veiklos. Tikslus įgyvendinti reikalingas planas, kuris apimtų ne vien visą jų sudėtinę dalį, ir aiški taktika. Jei daugelis skelbtųjų tikslų liko mirusia raide, jei apšiai organizacijų peranksti pelnė mirusiųjų vardą, terodo ejuis neteisingu keliu.

Lietuviškieji uždaviniai gali būti didesne sparta įgyvendinti tik visiems lietuviams išdėstius naštą pagal jų pajėgumą. Pavienė improvizacija prašosi pakeičiama kita ir visuotinė organizacija. Tokia organizacija kultūrinėje srityje yra P. Lietuvių Bendruomenė, o politinėje srityje žinomieji veiksniai.

Visuomenė

Lietuviškasis individualizmas,

kuris praetėje parodė didelį atsparumą ir gumą, neretai yra prieigina susitelkti esminiams tikslams įgyvendinti. Praetis patirtį mes turime peržiūrėti ir padaryti tinkamas išvadas. Lietuviškosios kultūros ir politinio bare mes turime siekti ne esamos organizacijos panaikinti, bet jas ir joms nepriklausančius apjungti. Tos jungtinės organizacijos turi pasiimti tuos uždavinius įgyvendinti, kuriuose negalima išsiskaidžius tėsėti.

Ypač nūdien nepateisinamas susiskaidymas ir kreivaakiavimas tarp senesniųjų ir naujesniųjų imigrantų. Jis tikrai yra trumparegiškas. Nenoras vieni kitus suprasti tolygus vienur augusios tos pat gentkartės 'pasiskaidymui' ir mažai ką sakantys jaunesniuosius ir patyrusius vyresniuosius.

Išėjivios dalies atitrūkimas nuo lietuviškosios kultūros jiems leidžia pasirinkti kitus kelius. Ar vien jie dėlto kaltintini? To negalėčiau tvirtinti. Nepriklausomos Lietuvos kultūrinės politikos aštrios atoraugos šiandien juntamos. To neįsijautimo išdava yra labai aiški. Nemažai prasikišusių lietuvių visai išsijungę iš lietuviškosios bendruomenės, visa darydami, kad nebūtų įtarti lietuviais esą. Kiti palaiko saitus su lietuviška bendruomene samprotaudami praktiškai, ypač, jei jiems reikalingi balsuotojai.

Senosios išėjivios tarpe užtin-kame apšiai idealistų, bet jie negali sulaikyti trupinio to lietuviškosios kultūros, kuris buvo sukurta aukojant kraują ir krautu uždirbtus centus. Nūdieniai uždaviniai prašo esančių organizacijų pajėgumą. Tos organizacijos, kurios atsirado žadinamos lietuviškos buities ilgesio, tebuvo daugiau improvizacinės. Tokių galime užtikti ir tarpe naujų imigrantų. Vienų ir kitų priemo-

musiškai redaktoriai kartais paaimanuoja, jog pastininkui praėjus mažai laišku gauna. At-seit, mažai kas rašo, sunku pasi-rinkti medžiagos laikraščio skil-tims užpildyti...

Reikėtų juos pasodinti į ang-liško laikraščio redaktoriaus kė-dę, tuomet tikrai neaimanuotų, gal šauktų: "Nuo maro, bado, ug-nies, karo ir... daugybės laiškų". Sakoma, jog anglių redak-toriai tiek laišku gauna, kad iš po laišku nesimato jų nei galvų. Tenai laiškus redaktorioms ra-naštą pagal jų pajėgumą. Pavie-nė improvizacija prašosi pakeičiama kita ir visuotinė organiza-cija. Tokia organizacija kultū-rinėje srityje yra P. Lietuvių Bendruomenė, o politinėje srityje žinomieji veiksniai.

Pav., kad ir pavasario pradžia. Mes jau atpažįstame iš gražaus oro, paukščių čiulbėjimo, gėlių, o pagaliau, sužinome iš kalendo-rius. Tai gal lengviausias būdas. Deja, pas anglus — kitaip. Jie nepratę žiūrėti į kalendorius, nesprendžia pavasario pradžios nė iš kitų reikšinių. Pas juos ofi-cialiai pavasaris prasideda tuo-met, kada "Times" išspausdina laišką to asmens, kuris pirmas užgirdo gegutę kukuojant...

Prasidedant pavasariui, šimtai įvairių pensininkų, aukštų kari-ninkų, lordų ir net vyskupų gog-lėja pakurtimais ir laukia... Laukia pirmojo gegutės užkuka-vimo. Neatsilieka, žinoma, ir žemesnysis luomas. Mat, kas pir-menis — tas geresnis. Na, o už-girdę — duoda kojomis valią ir, tiek, kada "Times" išspausdina laišką to asmens, kuris pirmas užgirdo gegutę kukuojant...

Prasidedant pavasariui, šimtai įvairių pensininkų, aukštų kari-ninkų, lordų ir net vyskupų gog-lėja pakurtimais ir laukia... Laukia pirmojo gegutės užkuka-vimo. Neatsilieka, žinoma, ir žemesnysis luomas. Mat, kas pir-menis — tas geresnis. Na, o už-girdę — duoda kojomis valią ir, tiek, kada "Times" išspausdina laišką to asmens, kuris pirmas užgirdo gegutę kukuojant...

Prasidedant pavasariui, šimtai įvairių pensininkų, aukštų kari-ninkų, lordų ir net vyskupų gog-lėja pakurtimais ir laukia... Laukia pirmojo gegutės užkuka-vimo. Neatsilieka, žinoma, ir žemesnysis luomas. Mat, kas pir-menis — tas geresnis. Na, o už-girdę — duoda kojomis valią ir, tiek, kada "Times" išspausdina laišką to asmens, kuris pirmas užgirdo gegutę kukuojant...

Prasidedant pavasariui, šimtai įvairių pensininkų, aukštų kari-ninkų, lordų ir net vyskupų gog-lėja pakurtimais ir laukia... Laukia pirmojo gegutės užkuka-vimo. Neatsilieka, žinoma, ir žemesnysis luomas. Mat, kas pir-menis — tas geresnis. Na, o už-girdę — duoda kojomis valią ir, tiek, kada "Times" išspausdina laišką to asmens, kuris pirmas užgirdo gegutę kukuojant...

nes negali patarnauti minėtiems uždaviniams pilnutinai siekti. Jos pernelyg pasenusios, išskai-dytos ir nepritaikytos naujiems tikslams. Jų pajėgumas nedide-lis, nes teapima mažą nuosmį krašte esamo lietuvių skaičiaus. Visa tai sako, kad nelūkurio-
jant turime visus lietuvių su-telkti į vieną lietuvišką organiza-ciją bendriesiems lietuviškiems uždaviniams įgyvendinti. Tai PL Bendruomenė. Apie ją ir spauda turėtų daugiau kalbėti. Kuria teise mes norime, kad bendruo-menišką mintį visuomenė su-prastų, jei nesirūyštama nuodug-niai jos išaiškinti?

Politinės organizacijos reika-lingos išgydyti nuo vėžio, kuriuo visuomenė apkirsta kaikiurių va-dovaujančių.

Vadovybė

Gana ilgai buvo slapstytas vė-žys, brenęs mūsų politiniuose veikiniuose. Gyrimės, kad mes esame patys išmintingiausi tvar-kyti savus politinius reikalus. Tai buvo neįsimtinga pagira. Tos negerovės daugeliui buvo žino-mos, tačiau apie jas buvo vengia-ma viešai kalbėti iki skaudulys pratrūko. Tai įvyko 1951 m. ir vi-suotinę krizę padovanojo 1952 m.

Kokia yra priežastis? Pirmoji priežastis paties VLIKo apsilpi-mas emigracijos ženklu. Į jį pate-ko spekuliatyvaus elemento, kė-lusio susirūpinimo sava veikla dar laisvoje Lietuvoje. Tų kelias: daryti ne kas kraštui, o daran-čiam naudanga.

Pagalina atėjo "imperatoriaus" palikuonis, lietuviškai dar gerai neįpramokęs, demokratija dangs-tydamsis, kaip ir anais laikais, kad iki Lenkijos ultimatumo, Tautų Sąjungos tribūnoje apie ją mėgo kalbėti. Atsisoto paties paskelbtame horoskopo ženkle, neišsiaiškindamas ką reiškia są-žiniamas ir išmintis. Tarsite toji charakteristika perdėta. Ta-čiau tebūnie leista priminti tik

kiek ikabindami, dumia namo, kad kuo greičiau "Times" laišką parašytų...

Tai tautinis anglų sportas. Tie-sa, yra ko ir skubėti. Tokio laiško autorias šeima vėliau didžio-
jasi net per tris kartas:

"Na, mano ankūnė! — kreipiāsi Gladstono senelį į jaunesniosios kartos atstovą, — kai 1895 m. pirmas užgirdau gegutę kukuo-jant, galvos tik neprasiskilau bėgdamas į namus ir grūdamas ant kibiro. Tačiau vistikie susku-bau pirmas parašyti..."

Na, ir rašo. Rašo Mr. Smith, ra-šo Mrs. Smith, nors, kartais jai (gal kaip moteriškai) užtenka "Daily Express" ar "Daily Mir-ror". Į "Times" nebesiūnčia, ma-tyt, nenorėdama savo vyrui už-kirsti kelią. Tačiau vistikie rašo. Ir nebūtinai apie gegutę. Vienas rašo, kad jo kaitė moka meistriš-
kai plaukti, kitas — kad mokės-čiai perdideli, o trečias — jau džiaugiasi, kad jo sūnus, turėda-mas vos pusę metų, žino visas kriketo žaidimo taisykles...

Yra Anglijoje keletas tokių "rekordistų", kurie savo amžiuje parašę redakcijoms po tūkstantį laišku. O vienas — kažkoks Lon-dono gyventojas — didžiojai parašęs daug laišku redakcijoms, bet vieną ypatingą — 14.000 žo-džių. Apie ką buvo rašoma — ne-minama.

Tie laiški — tikra redaktorių ryškė. Ypač šiuo metu: kada trūksta mėsos, sviesto, pieno, alaus. Anglai jau tokie žmonės: jie perdidelio triukšmo nekelia, nešūkauna, nesišūdo, bet... ra-šo laiškus redakcijoms.

Viena iš idomiausių laišku re-dakcijoms rūšių, tai registravi-mas įvairių įvairiausių "rekor-dų". Pav., iš kažkurio Anglijos kampo ir kažkoks žmogelis pra-neša, jog jis jau senokai dėvis tokią barzdą, kuri... siekianti kelius. Paduodamas tikslios ir barzdos išmatos. Tokį laišką re-daktorių išspausdina ir, kaip nu-sistovėjęs paprotys reikalauja, apacioje padaro prierasą: "Is this a record?"

Po trejetos dienų ta pačia te-ma gauna dar du šimtus laišku. Vienas rašo, jog jo barzda sie-kianti gerokai žemiau kelių, ki-tas teigia, jog jo senelio geras prietelis visą gyvenimą ne kar-to nesiskutęs ir pradięs savo plaukuose ir tt. O trečias, nors

kelius faktus: lenkų ultimatumą, tūnojiną apskaičius titulus, ir seleistina naudojimą sumomis, sukaltomis "maužiku" tautos pra-kaitu, neliečiant jau popierių iš-torijos, paties ilgą laiką sąmo-ningai pamirštos.

Jei pirmųjų įvykių lengvai ne-pakeisime, tai pastarasis vėžys turėtų būti paskubomis išoperuo-tas. Lietuvių tautos pinigais te-gali naudotis tik dirbą jos nau-dai. Aš nesidomiu, kurio būdu Lietuvos pinigų palūkanos buvo išgautos. Manęs ir jūsų nedomi-na ar buvo panaudotas teisingas formalinis adresas jiems išpra-šyti. Tačiau šiuo atveju dviejų nuomonių negali būti, kad buvo pasisavintos neturimos valstybės

organų prerogatyvos sumoms gauti ir joms paskirstyti. Jei i-mas parūpintis ir jas gauna tikima į Lietuvos atkūrimą, taip pat turi būti nepaširštar kad teks ir atsiskaityti.

Naujus metus pradedant, n-turime padaryti praetų m-veiklos balansą, o ateičiai parū-ti naujus planus, kurie apjunt-visus lietuvių didiesiems už-viniams įgyvendinti ir išpa-vežiui, kuris įsigali ypač m-
politiniuose veikiniuose. Tas-žys turi būti paskubomis išo-ruotas, nes juo gali būti apkr-ta ir placioji lietuvių visuon-
nė laisvame pasaulyje. Lietu-
v tautos didžioji kančia mus j-reigoja nesvyruoti.

Yra bazė, kur reikia atiduoti visas žuvis. Ten žuvų priversta tiesiog krūvomis. Prie jos stovi nuolatos iš konservų fabriko at-siųstos mašinos, čia pat džio-
vykla, "ledininkai", su šaldytu-
vais specialūs vagonai žuviai per-vežti. Atrodytų, kad tuo būdu Lietuvoje žuvis turėtų būti pa-kankamai, tačiau iš tikro Lietu-
vos gyventojai iš tos visos žuvis masės gauna tik galvas ir uode-gas. Visa geroji žuvis vežama ka-
riuomenėi ir į Rusiją, kur ypač yra sutelkta pirmos eilės karo pramonė. Liepojuje yra kita žu-

vies bazė. Lietuvos žvejai šien buvo apkaltinti, kad pernai iš-planuotųjų 18.000 tonų nepri-žė 1000 to. Siemet žuvis įsaky sugauti dvigubai daugiau. Žu-
v taukų Lietuvoje palieka nebe tik tiek, kiek jų patenka į vai-ses arba nuvagia rusai, Klai-
doj taip pat yra ir į Atlā plaukti logerijų, tik Sovietai i-turi ištikimų žmonių, o leidi-gauti yra labai sunku. Švento-
jų didelė žvejų artelė moto-nėms valtimis. Ten užplanų padaryti didesnį uostą. Taip i-
vis gausėja į pajūrį atkeliamų kitur žvejų rusų. Į žvejų moky-las, kurių Klaipėdoje yra dvi, syk priėmė ir lietuvių, bet i-liau į jas pakankamai kandi-
tų privaziavo iš visos Rusijos, dėl lietuviams, ypač kad jie tu-
"visasajunginius kandidatus", si-puolė, dabar į jas patekti pa-darė beveik neįmanoma. Jie i-beliaka nebe tik kolchoz-
Tai pat smarkiai visur sust-rinta kontrolė. Kontrolės pur-tuose visus krato, viską apieš-
Net kapitono kajutės laivė da-
ma krata. Jei ras nors vieną i-vį, susatys akta, ir byla pakli-
i teismą.

O jei kontroliuotojas konti-baninių prekių nepagaus ir i-liau šioks toks žuvis kiekis i-sirodys juodojoji biržoj, jam i-čiam teks už viską atsakyti. 2-džiū, kaip visur kitur bolševie-nėje sistemoje, taip ir čia — k-lys kyla varo.

Pajūry, ypač prekybos uos daromi pratimai kelia įspūdį, i-sovietai ruošiasi karui, 1949-50-
visoj Lietuvoj ejo miestuose i-butus tikrinimai, ir gyvento-
nuo 16 metų buvo verčiami k-kyti vakarinius sanitarin-
kursus. Kam buvo pripažiri-mažiau darbo, tas buvo verč-mas būtinai. Net iš kolcho-
siunciami parengti kandida-
daugiausia moterys, i-sanita-nius kursus, kur jos paruošiar-pirmajai pagalbai. Siemet y-plataus masto sanitarinė "repe-cija" buvo praversta gegužės n-nesį Klaipėdoje. Buvo tikri-mas sanitarų pajėgumas. Zmor-buvo gaudomi gatvėse, veža-lyg tariamai lavonai, sanita-
vaikščiojo su dujokaukėmis, p-rišinėjo "sueistuosius", ki-buvo nuvežę net į pirtį. Ne v-nam per tuos "pratimus" din-net ir piniginė. Prie preky-
uosto vykdomi: specialūs pr-
mai atrodė panašūs į ruošim-karo metui. Bet panašios "re-j-ticijos" ne tik sanitarų, o i-ri-nagiųjų daromos taip pat visi-Lietuvoje. Prie kiekvienos i-nės yra taip pat sanitarinės i-šos kursai.

Pr. Alšėnas.

ELTA

PASaulio Lietuvių Kultūros žurnalo

AIDU

PLATINIMO VAJUS

LAPKRICIO, GRUODŽIO, SAUSIO ir VASARIO mėnesiais

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

AIDAI

Vokiečių sąrašuose

Nebe pirmas kartas istorijoje mūsų tauta pergėvena didelių sukrėtimus. Nebe pirmas kartas lietuvis ieško kur savo galvą priglauti, kaip persekiojamas kiskelis, prieglaudęs bei pagalbos dairosi ir stengiasi išnaudoti visas užuovėjas.

Dar taip neseniai — prieš 10 metų — dešimtys tūkstančių mūsų tautiečių, gelbėdamiesi nuo raudonojo teroro, vokiečiais rašėsi ir iš tėvų žemės vyko kaip "repatriantai". Rašėsi vokiečiais, kad savo galvas ir gyvybes išgelbėtų. Tremties sąlygose tokie visi nekaltai labai nukentėjo ir dabar dar daugelis kenčia laikomi nacių bičiuliais, į pasaulį neišleidžiami, nors vokiečiai juos laiko atskirtus, į savo tarpą nepriima. Tas pats yra su Mažosios Lietuvos lietuviais.

Neturėdami galimybių kurti sau atietį Vokietijoje, jie ieško kelių į pasaulį ir stengiasi pasinaudoti vokiečių gaunamomis emigracijos galimybėmis. Kas gali, emigruoja vokiečių vardu. Atvyksta nemažai tokių ir į Kanadą. Čionykštėje vokiškoje spaudoje yra skelbiami ir Kanadą atvykstančių sąrašai, kurių tarpe užtikiname nemažai lietuvių. Kaikurių jų iš pavardžių gal negalima ir atpažinti, bet kaikurie yra aiškūs mažalietuviai arba didžialietuviai, greičiausia UNRRA ar IRO išskrinęjutieji tremtiniai. 1951 m. antrojo pusėj mums teko tuose sąrašuose užtikti šias lietuviškas pavardes:

Birželio 6 d., laivu "Anna Sallen" per Halifax:
Jaksch, Franz, atvyko į Toronto;
Nassut, Alfred su šeima, į Redcliff, Alta;
Adomat, Adolf ir Minna, pas F. Bublaitį į Iron Springs, Alta.;

Radtko, Witold, į Edmontoną, Alta;
Tinginius, Johann su š., į Kitchener, Ont;
Rinas, Jakob, į St. George, Ont;
Sudeikat, Karl su š., į Halifax, N. S.
Latvat, Geo su šeima;
Tews, Richard, į St. Catharines, Ont.;

VI. 18. laivu "Beaverbrae" per Quebec:
Gerhardas, Povilas su š., pas S. Zemlickienę į Montrealį;
Matutat, Karl, pas E. Waschmann į Kitchener, Ont;
Kunas, Adolf su š., pas Mariją Rutkowski, S. Edmonton, Alta.;
Mikus, Josef, pas Ochs į Vancouverį, B.C.;
Skroblies, Georg, pas Ella Mueller į Torontą.

VII. 1. laivu "Anna Sallen" per Halifax:
Liubavičius Henri su š., pas Paškauską į Torontą;
Kilokaitis, Jurgis su š., pas R. C. Baetz į Kitchener, Ont.;
Lukat, Wanda, CLWR (organizacija) į Winnipęgą;
Jurgieliet, Oswald, pas Edw. Schulz į Killaly, Sask.

Rugpjūčio pradžioje:
Bendik, Martha, pas Jurgį Dilbą į Sarnia, Ont.
Wayda, Sophia, pas Mike Kurin į Winnipęgą;
Schostak, Guenther, pas Fred Zilkie į Winnipęgą;
Schostak, Horst, Wm. Patria St. Charles, Man.;

Kujat, Reinhard su š., BWAI (firma) į Winnipęgą.
Rugpjūčio gale:
Wirag, Franz ir Elis, pas Wirag į Windsor, Ont.;
Krause Fridrich ir Rathfelder, Albert ir Maria, pas A. Jarmaliotis į Petawawa, Ont.;
Bonas, Richard, pas Bonas R. į Winnipęgą;

Klukas, Oswald su š., BWAI į Winnipęgą.
Rugsėjo gale laivu "Goya I":
Krusaitis, Otto, pas J. Prėikšaitį į Torontą.

Spalio gale:
Vindedzis, Alexander ir E., pas Windedzis į Montrealį;
Kuschmeritis, Gustaw, pas Mrs. E. Bechev į Peterborough, Ont.;
Hagedornas, Karl, pas F. Hagedorną į Torontą;
Pekeikis, Erwin, pas V. Pekeikis į Torontą;
Zimmermonas, Jonas, pas R. C. Baetz į Kitchener, Ont.;
Schneiderat, Emil, Settlement Services į Winnipęgą.

Gruodžio pradžioje:
Kieselis, Theodor ir Patase, pas R. C. Baetz į Kitchener, Ont.;
Jurevičius, Friscus su š., į Petawawa, Ont.;
Klukas, Helmut, pas H. Klukas į Calgary, Alta.

Gruodžio 27 d.:
Virmis, Kazys, į Torontą;
Zaleskis, Zygmantas ir Th., į Torontą.

Pavardes išrašėme taip, kaip jos paskelbtos vokiškame laikrašty. Daugumas tų pavardžių, kaip matyti iš pavardžių, yra mažlietuviai. Kaikurie gal nebelaiką savęs lietuviams, bet aiškiai lietuviškos kilmės. Mūsų uždavinys būtų juos čia Kanadoje surasti ir įjungti į lietuviškosios bendruomenės gyvenimą. Tai nebūtų sunku, nes beveik visose jų atvykimo vietovėse yra gyvenančių lietuvių. O tuo susirūpinti geriausiai tiktų Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijai, pirmiausia galinčiai jiems pasiūlyti mažalietuvių spaudos. Jie neturėtų būti palikti vokiškoje aplinkoje. Patys iš ten kelia tikrai ne visi tesuras.

Am. Legijonas VLIKui

Amerikos Lietuvių Legijono Stabas 1951 m. lapkričio 23 d. pasiuntė VLIKui šį raštą:

"Amerikos Lietuvių Legijonas apjungia karų veteranus, buv. karių ir Legijono Rėmėjų Moterų Tarką. Š.m. gegužės mėn. 12 d. įvykęs šio Legijono atstovų seimas atskiru nutarimu įgaliojo Legijono Stabą pareikšti Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui padėką už tautinių jėgų bei politinių srovių sutelkimą vieningam darbui ir už uolias pastangas Lietuvos išlaisvinimo fronte. Tokia Legijono valia vykdoma šiandien — per metinę Lietuvos kariuomenės įkūrimo sukaktį, kuri simbolizuoja nepalaužiamą lietuvių tautos troškimą nepriklausomai gyventi ir laisvai apsispręsti.

Siuo išreiškiame Am. Lietuvių Legijono padėką Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui už minėtąsias pastangas ir pozityvią akciją, siekiant lietuvių tautos išgelbėjimo iš žiauriausios vergovės.

Prieš tris dešimtis metų daugis mūsų ginklo draugų didvyriškai žuvo karo laukuose už Prezidento Wilsono paskelbtus laisvo tautų apsisprendimo principus ir už 1918. II. 16. paskelbto Lietuvos Nepriklausomybės Akto įvykdymą. Dėl tų pačių idealų ir principų ir šandien gausiai aukojamas kraujas ir gyvybės Lietuvoje ir kitur. Tos brangiausios aukos tebūna tinkamai įvertintos ir pagerbtos visų laisvųjų lietuvių įsipareigojimu įsijungti į organizuotą darbą ir vieningą kovą dėl šių kilniausių idealų, principų ir teisių.

Petrus Jurgėlą, Am. Lietuvių Legijono vadą. Justinas Liaukus, adjutantas". Tą pat dieną ir tokio pat turinio raštas pasiųstas ir Amerikos Lietuvių Tarybai. Iš VLIKo gautas atsakymas, rašytas 1951. XII. 5 dieną:

"Mielas Vade, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu dėkoju Tamstai ir Tamstos vadovaujama Legijonui už sveikinimus ir linkejimus. Jūsų pritarimas mūsų darbams ir jų įvertinimas bei stojimas mūsų puoselėjamos žmonių didžiausių priešų ir Lietuvos pavergėjų bei lietuvių tautos naikintojų bolševiku didina mūsų jėgas ir viltis vedama laisvinimo darbu laimėti. Kovą laimėsime stoję visi ir tą šventą ir žūtbūtingą laisvinimo darbą. Mums labai džiugu, kad su mumis ir didžiosios JAV. Tuomi įrodo, kad joms laisvė rūpi ne tik savoji, bet ir kitų. Padangė šviesėja. Raudonam priešui teisingumo ištarmė artėja. Bus labai malonu pasimatyti laisvosios Lietuvos lygumose. Dieve padėk.

Jūsų M. Krupavičius, VLIKo ir VT Pirmininkas.

— Belgradas. — JAV, D. Britanija ir Prancūzija paskyrė Jugoslavijai paramos dar 25 mil. dol. Iš viso jau bus davusios 75 mil. dolerių.

— Londonas. — Anglijos mokytojai pareikalavo uždrausti platinti Anglijoje amerikoniškus "kamikus", kuriuos aptarė kaip "pražūtingus ir pažeminančius leidinius".

Atviras laiškas p. Lozoraičiui

Niaukiantis vis labiau pasaulinės įtampos horizontams ir didėjant viltims sugrįžti į nepriklausomą Tėvynę, mūsų tarpe palaipsniui ima reikštis kas tai nepaprasto. Atrodo, kad pradeda pabusti, taip vadinami, "didieji veikėjai" iš gilaus savo miego, gi atskirios partijos vėl griebiasi demagogijos, kaikuriuos net nesiskaitydamos nei su tiesa, nei su priemonėmis. Beabejo, tokie reiškiniai ardo mūsų gerus santykius ir kenkia kovai už mūsų laisvę. Drįstu tvirtinti, kad prieš šiuos reiškinius jau vien dėl mūsų siekiamojo tikslo ilgai tęstis negali. Kaip žinome, VLIKas iš savo pusės pasitarimų reikalų reikiamai painformavo plačiąją visuomenę. Paskiros grupelės gi, kurios jau nuo seno rausiasi VLIKo pamatuose, šias derybas meistriškai panaudoja savo pikta propagandai. Todėl laukta, kad Tamsta tuo reikalu taip pat duosite išsamų paaiškinimą ir padarysite galą nešvariai propagandai. Deja, iki šiolei Tamstos negirdėti. Susidariusi ne normalia padėti, atrodo, toleruojate ir ramia širdimi leidžiate ir toliau jam plėtotis. Štai va, nurodytos priežastys ir paskatino mane parašyti Jums šį laišką. Tuo labiau, kad reikalas yra opus mūsų visiems.

Pirmučiausia ir pasistatykime klausimą kas kaltas dėl derybų su VLIKu pasekmių? Kaip pamėnėjau, Tamstos derybos ne tik kad nedavė teigiamų vaisių, bet, priešingai, neigiamai atsiliepė į mūsų sugyvenimą. Pasiremdamas derybų daviniais ir visomis aplinkybėmis, drįstu teigti, jog jos nepasiekė tikslo tik dėl Tamstos statomų reikalavimų, taip vadinamų, "sefystės" pretenzijų. Niekam šiandien nepasitaps, jog VLIKas jau kuris laikas siekė nuosirdaus bendradarbiavimo su Tamsta. To pasekoje net buvute sutikę eiti Užsienų Tarnybos Valdytojo pareigas. Tačiau nuo to atsimitėte, nepaaiškinę net priežasčių. Gi vėliau, vietoj pradėtos darbu, pastatė VLIKui eilę reikalavimų, kurių priekinis kaip tik ir iškisote "sefo" titulą. Iš Tamstos viešo pareikimo buvo nedvejotinai suprasta, jog bendradarbiavimas Tamstai, kaip diplomatui, su VLIKu pasirodęs nepakeliamas, ypač nepakeliamas įeiti į VLIKo darbuotojų eiles, kaip jo nariui. Girdi: "... Lietuvos diplomatinė tarnyba ir Lietuvos diplomatinės sefas nėra subordinuoti jokiam veiksmui..." Dėl sakyty pretenzijų derybomis nieko ir neatsiektu. Iš kitos gi pusės tai rodo, jog Tamsta prie pasitarimų leidotės tik tam, kad išsiderėtų anas pretenzijas. Tos pačios aplinkybės nedvejotinai pasako, jog ne VLIKas, bet Jūs esate atsakomingas už pasitarimų pasekmes ir už tai, kad savo tyliųjimu leidžiate kaikiuos grupelėms paminėtas derybas išnaudoti pikta ir sėti mūsų tarpe nesugyvenimo bei neapykantos sėklą.

Iš pirmojo seka kitas klausimas, būtent kuo gi pateisinamos Tamstos pretenzijos? Tamstos tvirtinimai ir išvedžiojimai dėl "sefystės" titulo teisiskumo bei

konstitucingumo kelia tam tikrą nusistebėjimą. Štai Jūs "sefystės" titulo teisėtumą išvedate iš susidariusios nepaprastos padėties. Reiškia tuo pačiu pripažintu, jog toji nepaprastoji padėtis turėjo įtakos ir į mūsų konstituciją arba į paskirus veiksmus, kuriuos padarė konstituciniai aktai. Taip, nepaprastoji padėtis turėjo didelės įtakos ir mūsų valstybės ir tremtinių gyvenimą, niekas tuo neabejoja, bet kad toji padėtis būtų turėjusi kokios nors įtakos ir mūsų konstitucijai, tenka labai suabejoti. Aš kažkaip esu linkęs manyti, kad Tamsta tikrumoje su tuo irgi sutinkate. Apie tai kaip tik labai aiškiai byloja Tamstos prieštaraujanti vien kitam konstitucijos reikalui vieši pareiškimai. Pagal Jūsų pažiūrą, mūsų konstitucija perdėm lanksti tik tuo atveju, kai eina koks konstitucingumo klausimas dėl Tamstos asmeninių interesų. Tam ar ne būdingiausias pavyzdys garsioji telegrama? Tačiau kitu atveju apie tą pačią konstituciją kalbate visai priešingai ir net esate jos raidės šalininkas. Pavyzdžiui, savo pareikime spaudai tuo reikalu šitaip pasiskaitė: "Lietuvos konstitucija tegali būti pakeista atstaus Lietuvos valstybės nepriklausomybę". Štai va, tuo ir sugriauunate savo argumentus ir išvedžiojimus, kuriais bandėte pagrįsti savo pretenzijas.

Palieskim kiek ir diplomatijos tarnybos subordinacijos klausimą, kurį taip pat statėte tarp kitų reikalavimų. Pagal Jus: "Lietuvos diplomatinė tarnyba bei diplomatijos sefas nėra subordinuoti jokiam veiksmui". Šita klausimą, beabejo, būtų beprasmiška ginčyti normaliais laikais. Tačiau šiandieninės aplinkybės negalime nesiskaityti su Tamstos paminėtomis, nepaprastos padėties aplinkybėmis. Kiekvienam yra aišku, kad diplomatijai užsieniuose naudojasi išimtinu teise ir nėra subordinuoti jokiam užsienio veiksmui. Bet negalime neigti subordinacijos savo krašto veiksmams. Nepriklausomybės laikais diplomatinė tarnyba buvo subordinuota krašto vyriausybei. Kyla tik klausimas, kas atsitiko su ta subordinacija netekus laisvės? Atsakant į šį klausimą negalime iš akių išleisti du labai svarbius momentus, būtent įstatymus ir tikslumą. Prisilaikant grynai įstatymų raišės, negalima nesutikti su Tamstos teigimu bei pažiūra, kad šiandien diplomatinė tarnyba nėra subordinuota jokiam veiksmui. Tačiau su ta pažiūra negalima sutikti prisilaikant tikslumo principo ir štai dėl kokių priežasčių:

Kaip žinome, nepaprastoji padėtis iš pagrindų pakeitė mūsų tautos ir mūsų asmeninį gyvenimą. Netekome laisvės, nustojome savo vyriausybės, išsiblaškę po pasaulį ir, tarp kitų aibės pasikeitimų, atsidūrėme už savo krašto įstatymų ribų. Taigi dėl suminėty aplinkybių mūsų gyvenimas visiškai suiro ir patys atsidūrėme kitų valstybių globoje. Atrodytu, kad, esant tokiai padėčiai, nei mes paskiri piliečiai nei mūsų diplomatai niekam nebe nepriklausome ir galime gy-

venti taip, kaip kam patinka. Vienok šitaip negalime. Mus visus riša ne įstatymai, bet bendras mūsų visų interesas — kova už mūsų tautos laisvę. Štai va, šis siekimas ir yra mūsų Aukščiausis Įstatymas, kuriam mes turime šventai paklusti, prieš kurį nublanksta ir visi kiti įstatymai, bei asmeninės ambicijos. Mes nebeturime, kaip minėjau, tautos atstovybės, bet mums visiems perdėm aišku, kad mūsų tauta, tiek už geležinės uždangos, tiek esanti laisvam pasaulyje, tetrokšta tik vieno ir to paties — laisvės. Dabartinės sprespaudos sąlygose pačiame mūsų krašte toji tautos valia viešai negali būti pareikšta, bet laisvajame pasaulyje ji nedvejotinai reikiama per mūsų organą VLIKą. Kadangi šis siekia tik laisvės, kurios siekiame visi, tai netenka abejoti, kad šitai atstovybės pritarima ir pasilikusieji Tėvynėje, kurie išvadavome valandos laukia su dar didesniu nekantrumu. Štai va ir susidūrėme su aplinkybėmis, kurios aiškiausiai parodo, kad dabartinės sąlygos būtų neprasminga galvoti apie bet koki įstatymų raidės prisilaikymą. Mes šiandien vadavome darbą tvarkome ir rikiuojame taip, kaip mums atrodo tikslinga. Tas pat tenka pasakyti ir dėl mūsų diplomatų tarnybos. Būtu labai neįsimintinga, kad jie šiandien savo darbą rikiuotų pagal anuometines instrukcijas bei patvarumy ir pagal jų raidę apsurkbežiuotų normalių laikų diplomatų veiklos principai. Iš kitos pusės tai būtų ir smerktnas reiškinys. Nepaprastoji padėtis ir juos gi lygiai, kaip ir kitus įpareigoja dirbti tautos išlaisvinimo darbą ir tą darbą reguliuoti bei derinti su kitais veiksniais taip, kaip to pageidauja mūsų gerovė neprisilaikant įstatymų raišės, bet grynai tikslingumo principo. Toks vyriausias veiksnys, kuris organizuoja visas jėgas ir veikia eilę metų visuomenės vardu ir tēra tik VLIKas. Pasakytas prasme diplomatų tarnyba ir yra subordinuota jam. Tiesa, šiuo metu kaikurių diplomatų tai nenorima pripažinti, bet tai išryškės, kai sugrįšime į jau išlaisvintą Tėvynę ir reikės duoti reikiamą darbo apyskaitą.

Pagaliau atkreipti Tamstos, Pone Lozoraiti, dėmesį ir į tai, kad visuomenėje neliko be neigiamo įspūdiu ir pats derybų faktas, svarbiausia dėl Tamstos laikysenos. Labai netubino, kad Tamsta derybas vedėte kaip diplomatas, bet ne kaip paskiras asmuo ir dar daugiau, kad jose buvo pateiktas jau paminėta pretenzija. Vargu ar rasime diplomatijos istorijoje panašų pavyzdį, kad koks diplomatas šiuo titulu vestų kokias nors oficialias derybas su atstovaujamojo krašto visuomeniniais organais, o ypač su tokiu organu, kuris siekia kraštą išlaisvinti. Šiuo konkrečiu atveju VLIKas gi nėra kokia svetima valstybė arba kokia užsieninė firma, su kuria būtų galima santykiuoti tik diplomatinio keliu. Nejaugi Tamstai nežinoma, kad diplomatinė tarnyba tiesiškai tik tarptautiniuose santykiuose, bet jau jokiū būdu ne savam krašte arba su to krašto, su savos tautos organais. Ta pačia proga leidžiu sau paminėti ir kaikiuos Tamstos prieštaravimus, kurie irgi verti ypatingo dėmesio. Tamsta viešai pareiškė, jog: "... VLIKas nėra seimas ir neturi jo funkcijų. Vykdomoji Taryba nėra vyriausybė ir neturi jos funkcijų..." Taigi jei Tamsta nepripažįstate suminėty veiksmų nei seimu nei valdžia, tai kuriais gi apskaičiavimais taip ilgai derėtis dėl "sefystės" titulo, tuo labiau, kad Tamstai iš anksto buvo žinoma, jog minėti veiksniai neturi jokios tam galios?

Drįstu taip pat teigti, kad visuomenės tarpe yra reiškiamas tam tikras nepasitenkinimas ir dėl Tamstos nenoro bendradarbiauti su VLIKu. Kiekvienam, berods, pasidarė aišku, kad to vengiate dėl kažkokio įsivaizduojamo prestižo. Ar šiaip ar taip VLIKas nėra tokia organizacija, su kuria bendradarbiaujant būtų galima pakenkti diplomatinei tarnybai.

Mūsų šių dienų kovą už tautos laisvę dalinai galima lyginti su 1918-1920 m. nepriklausomybės kovomis. Kaip prisimename, anais laikais nestigome savonarių, kurie ryžosi net aukoti savo gyvybę. Tuomet niekas nekėlė (Nukelta į 8 psl.)

Iš plataus pasaulio

JAV karinės gamybos išlaidos

Gynimosi jėgų mobilizacijos direktorius Ch. E. Wilson 1951 m. veiklos apyskaitoje pabrėžia, kad pereinamųjų metų ginklavimosi išlaidos tesudaro pagrindą tolimesniams užsiojimams, kuriems reikės dar didesnių sumų.

Šiuo metu JAV karinei gamybai bei karinėms statyboms jau išleidžiančios po 2 bil. dol. kas mėnesį. Nuo Korėjos karo pradžios savai kariuomenei ir pagalbai kitiems teikiant esą išleista 20 bil. dol. Įsipareigojimų išviso iki šio meto esą už 63 bil. dol. Per 1951 m. plieno gamyba pakelta 4.000.000 tonų, aluminijaus 75.000 tonų, o elektros sunaudojimas 7.000.000 kilovatų. Kariuomenei pristatomų prekių už 2 bil. dol. kas mėnesį didelę dalį — už 1,3 bil. — sudaro ginklai. Jų pristatymas nuo Korėjos karo pradžios pakilęs 5 kartus. Užsakymai JAV pramonei nuo to meto padvigubėję ir pasiekė 40 bil. dol.

Atominės energijos metinės išlaidos pasiekė 1,5 bil. dol., o kapitalo investavimas atominės energijos įmonėms 2,5 bil. dol., o visa dabartinė programa siekianti 5 bil. dol. ir dar esą svarstomi nauji planai.

Karo departamentu žinioje dar tebėsa 38 bil. dol. neišnaudotų, bet ruošiamiems planams jų nepakaks, ir prezidentas dar ši mėnesį paprašys parlamento naujų kreditų.

Marshallio planas neveikia

Nuo sausio 1 d. Marshallio planas, veikęs 3 metus ir 9 mėn., yra jau praeities reiškinys. Europa pagal šį planą jau nebeįgaus jokios paramos, bet užtat pradėjo veikti Saugumo Savitarpinės Paramos Aktas, kuriam vykdyti agentūros vedėju yra Harriman. Iki šių finansinių metų pabaigos, t.y. iki liepos 1 d. jis galės išdalinti \$7.300.000.000. Iš to skaičiaus \$1.022.000.000 skiriama Europos ginklavimuisi.

Ikišiolinis Marshallio plano vykdytojas R. M. Bissel, jr., yra paskirtas Harrimano pavaduotoju. Pagal Marshallio planą JAV bės paramos suteikė D. Britanijai \$2.825.000.000, Prancūzijai \$2.455.000.000, Vokietijai \$1.317.000.000, Italijai \$1.314.000.000. Iš viso yra išdalinta apie 12.500.000.000 dolerių.

Vokietija pasiruošusi mobilizacijai

Vakarų Vokietija tylosis jau yra paruošusi naujokų šaukimo planą. Numatoma pašaukti vyrus tarp 18-21 mt. amžiaus, kurių esama apie 1.250.000. Šaukimo

planas paruoštas pagal JAV atrankos sistemą. Planas buvęs paruoštas Th. Blank ir dviejų generalų — A. Heusinger ir H. Speidel. Tai pasirošimas įvykdyti 6 valstybių susitarimą sudaryti jungtinę Europos armiją.

Visi nenori mokėti

Šiuo metu JAV padengia 36,9 % visų JTO išlaidų. Jos norėtų, kad šis įnašas būtų sumažintas iki 33,3%, bet niekas nesutinka mokėti daugiau, kaip dabar mokė. Sovietų atstovas Roščin net pasityčiojo. Esą JAV turinčios pakankamai pinigų "Korėjos agiresijai", išmėta daug kariniamis pasirošimams, tad galį ištekti ir JTO sumokėti. Sovietai tuo tarpu daugiau mokėti negali. Tik Kanados ir Norvegijos atstovai pripažino, kad JAV moką per daug, bet prašė iki 1953 m. palaikyti. Pakistano atstovas pridėjo, kad JAV turį naudoti, kai JTO būstinė yra Niujorke — gautą mokesčius iš savo piliečių, dirbančių JTO.

Krikščionių Demokratų Internacionalas

NEI — Nouvelles Equipes Internationales — vykdomasis komitetas posėdžiavo Paryžiuje lapkričio 24 d. Pirmininkais išrinkti: belgas De Schryver, olandas Sassen ir liuksemburgietis Schaus; vicepirmininkais: italas Chingalani ir vokiektis Schroder; generaliniu sekretoriu ir toliau liko prancūzas Bichet.

Naują NEI kongresą nutarta šaukti 1952 m. rugsėjo mėn. Pagrindine kongreso tema parinkta "Krikščionių pajėgumas ir silpnumai Europos demokratijoje". Kultūrinė komisija nutarė 1952 m. prie Salzburgo universiteto suorganizuoti 2 savaitių studijų sesiją. Prie NEI centro nutarta suorganizuoti informacijų biurą.

— Maskva. — Gruodžio 21 d., Stalino 72 gimtadinį, Sovietų spauda nepranešė absoliučiai nieko apie jį patį, jo sveikatą arba kur jis yra. Tik buvo paskelbta sveikinimų ir paskirtymas "taikos premijų" įkurtų 1949 m. gimtadienio proga.

— Londonas. — Daily Express pranešė, kad pabėgęs pas amerikiečius uranijaus rūdos kasimo Vokietijoje vadovas, žinojęs daug atominių sovietų paslapčių, F. Astrachov, turėjęs pulkininko titulą, bet nepriklausęs armijai. Jis jau esąs pergabentas į JAV.

— Maskva. — Nors "Pravda" Kennaną smarkiai puolė kaip antisovietinės politikos vadą ir

Fordo fondo tvarkytoja, tačiau Kremlius davė sutikimą dėl jo paskyrimo ambasadoriu.

— Vašingtonas. — JAV kariai demonstravo naujojo kalibro ginklus. Stebėtojų tarpe buvo ir arglų karininkų, kurie betgi savo nuomonės dėl tų ginklų nepareikšė.

— Berlynas. — Rytų Vokietijos valdžia, atsiliepdama į JT nutarimą sudaryti komisiją Vokietijos pribrėndimui balsavimui išaiškinti, paruošė įstatymą, pagal kurį balsavimuos galės dalyvauti ne tik politinės partijos, bet ir komunistinės "masinės organizacijos".

— Vašingtonas. — Gruodžio 30 d. Atominės energijos komisija paskelbė, kad gruodžio 21-22 d. pirmą kartą JAV elektros energija buvo pagaminta panaudojus atominę energiją. To pasiekta dar tik laboratiškai — pagaminta per 100 kilowattų, panaudojant srovę pompai, apšvietimui ir tt.

— Otava. — Kanados paštų valdyba nusprendė specialiu ženklų skuboto pristatymo laiškas — special delivery — nebe spausdinti. Tam bus naudojami paprasti pašto ženklai.

Cia Baltijos vilnys gintara, beria ir mus prie savęs šaukia...

IŠ PAVEIRGOTOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

• "Tiesos "Partijos gyvenime" tūlas K. Mažeika nepaprastai aštriai puola savanaudžių prekybos darbuotojų pavardėmis Ch. Kirkelį, Chvoles, Semjanovą, Nutautą, Tambovečevą, Goldbergą, Engliną, Degliatariovą, Lučenką, Liasko, Dzicyną ir kitus. Visi šie asmenys yra Lietuvos komunistų partijos nariai. Liasko, būdamas girtas, suvažinėjęs pakeliui į Kauną iš Vilniaus žmogų, bet jam buvusi palikta mašina, o jis pats partijoje. Apkaltinti kontrolės, nei vienas iš jų nesileidė į diskusijas lietuvių kalba, o tarpusavyje šnekęs įvairiomis kalbomis. Tada atsistojo LTSR Vietinės Pramonės ministerijos partinio biuro sekretorius Rainfeldas paklausęs: "Nejaugi jūs neturite ką pasakyti? O gal jūs manote — kalbėk, nekalkėk vis vien nieko nepadės?" "Tiesa" verta pagyrimo už tokią gražią iliustraciją, kaip "sūdydėjo" mūsų pramonę, prekybą ir ūkį.

• Lapkričio pabaigoje Rygoje praėjo Latvijos, Estijos ir Lietuvos istorikų konferencija, kurios paskutinės sesijos dvi dienos buvo skirtos apspartyti "Latvijos TSR istorijos pirmajai daliai".

• Pereitais metais Kauno Autobusų Remonto dirbtuvės pastatė 15 naujų autobusų. Didelis stebuklas įvyko, kai buvo panaudotas tūl Plikaicio sukonstruktutas keltuvus nukelti karosierijoms. Iki šiol jas keldavo rankomis 25-30 darbininkų. Štai kur technika! Štai kur įsikūnijimas marksizmo, leninizmo ir kitokių šio svieto varabū!

• Mirė lietuvių komunistas, geras maskolbernis, Borisas Rimkevičius, aktyvus istrebitelis ir galvažudys. Mirties įrašas nebuvo nurodytos paskelbimo dieną — lapkričio 27 d.

• Su didžiausia pompa kalbėjusi ištisus du metus tarybinė lietuvių spauda pranešė, jog lapkričio 3 d. Vilniuje buvo atidaryti nauji LTSR Valstybinio dramos teatro rūmai, pastatant A. Guzevičiaus dramą "Kalvio Ignoto teisybė". Iš pasikalbėjimo su teatro direktoriumi Zolunou paaiškėjo, jog "naujieji" rūmai tėra tik rekonstruoti. Iš išorės labai primena sovietinę architektūrą. Salėje, kuri pažymėta kaip erdvi, telpa 600 žiūrovų. Per septynių metų sovietiniai okupantai, išveždami į Rusiją milijardinius Lietuvos turtus, neleidžia lietuviams net pasistatyti būtiniausių naujų teatrų rūmų. Nors, tiesą sakant, drama vistic badmiriauja ten. Štai, pav., sekanti premjera numatoma V. Višnevsio "Neužmirštieji 1919" — ką tai turi bendro su Lietuva?

Pagaliau rusų teatrą jau dabar Vilniuje patiekia daug daugiau spektaklių, negu lietuviškasis — kurio žiūrovi pasmerkti vergijai iki amžiaus galo.

• Štai koks paslaptingasis Mičiūro moksas. Kazys Lukas iš Mičiūro kolūkio rašo: "Dirbdami sode mes įsisavinome Mičiūro, didžiojo gamtos pertvarkytojo nurodymus. Anksti pavaršę nupiaustėme sausas šakas, po to medelius nupurkėme cheminiiais skiediniais". Kažkas nepaprasto ar ne? O dabar aritmetikos. Bandykite atspėti, kokios buvo šiemet obuolių valdiškosios kainos, jei kolūkis turėjo 9 ha sodo, iš kiekvienos obelies gavo 400 kg. vaisių, kuriuos pardavęs surinko 92.000 rublių!

• Prieš pora mėnesių LTSR buvo išleista knyga "Lietuvių literatūra kovoje prieš klerikalizmą". Ji, kaip ir visos tokio pobūdžio knygos, neskaityta, kaip atsitiko su "Apsakymais apie Ameriką" ar "Liaudies Sūnū". Tad kompartija davė įsakymą jas skaityti prievarta, įsakydama praversti įmonėse ir mokyklose jų nagrinėjimą. Ukmėgės laikraštukas "Tarybinis kelias" savo Nr. 84 (865) šitaip šią knygą aprašo: "reakciniai lietuvių dvasininkai palaikė carizmą, vėliau smetoninį režimą, o vokiškosios okupacijos metais laimino lietuviškų nacionalistų vykdomas tarybinių žmonių žudynes, patys dalyvaudami jų sudyme... Visi Ukmėgės gyventojai gerai atsimena Ukmėgės miesto kunigą Semėšką, kuris dalyvavo niekšiškosiose tautiųjų gyventojų žudynėse... Reakcinės katalikų dvasiškių centras — Vatikanas — varo plačią propagandą už trečiojo pasaulinio karo sukėlimą — reakciniai kunigai, būdami paklusnūs angliškiesiems — amerikoniškiems imperialistams, nuolankiai vykdė visus savo šeimininkų nurodymus..." Pabaigoje laikraštis reikalauja pagerinti ateistinę propagandą.

• Milžinišku straipsniu "Tarybinis teismas — demokratiškas teismas pasaulyje" LTSR teisingumo ministras A. Likas pradėjo naujųjų liaudies teisėjų rinkimo kampaniją. Rinkimai buvo gruodžio 16 d.

• Spalio revoliucijos šventė lapkričio 7 d. LTSR buvo minima gan įtemptoje atmosferoje. Kaune darbininkai ir visi dirbantieji ir nori toliau dirbti buvo išvaryti paraduoti į buv. Parodos, dabar Juliusa Janonio, aikštę. Demonstrantams buvo išdalinti antiamerikietiniai — antibritiški plakatai, ragina kovoti už sovietinę tautą. Su lietuviškais dainomis pražygiavo pro tribuną aukštųjų mokyklų ir technikumų studentų kolonos. "Kaunas tapo svarbia tarybinės inteligentijos kadru kalve". Kariuomenė ir po-

licija neparadavo. Jie strateginiuose punktuose atydžiai sekė demonstruojančius. Vilniuje paradas buvo iškilmingiausias — Milicijos III rango komisaras Šostackis ir Vilniaus igulos viršininko pavaduotojas Zadorožny iš anksto parengė smulkų planą. Buvo paroduojama nuo Pilies aikštės (buv. Katedros) iki Žvėryno tilto ir patriotiškai nusiteikę demonstrantai pro tūrtai susstatytas raudonarmiečių gretas vargū bau galėjo matyti žiūrovų, kurių prie tribunolus išvis nebuvo. Vilniečiai galėjo būti užimponuoti kariuomenės pajėga — daugybę pėstininkų, artilerijos ir tankų kolonų, jų tarpe pačių moderniausių 150 mm pabūklais ginkluotų. Didesnio dėmesio susilaukė Vilniaus 4500 studentų kolona, kuri gerokai padrebino Šostackio nervus. Pirmiausiai praėjo Vilniaus universiteto dėstytojai su studentais, po jų žygiavo Pedagoginis Institutas, kuris šiais metais buvo prapleistas. Ir čia buvo nemaža antikvitetiškų karikatūrų, kurios tačiau buvo interpretuojamos įvairiai.

ma \$50, solistams ir menininkams honoraras ir kelionės išlaidos 67.20, "T2" ir "NL" už skelbimus \$22, taksis išlaidos \$4, kelionė į Torontą lengva mašina susitarė su menininkais \$6 ir smulkių išlaidų \$1.50; viso išlaidų \$200.70. Grynas pelnas \$51.25.

Publika ir rengėjai nepatenkinti dėl dalies programos išpildymo pavelavimo: atvyko visa valanda vėliau, negu buvo sutarta!

Pranešimas hamiltonietėms
Š.m. sausio 20 dieną, 7 val. vak., parapijos salėje šaukiamas visuotinas Hamiltono Liet. Kat. Moterų Draugijos susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba, todėl nars praeime kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Kviečiamos atsilankyti ir norinčios draugijai priklausyti — prisidėti savo darbu prie draugijos klfnių tikslų.
Hamiltono LK Mot. D-ja.

Padėka
Hamiltono lietuvių parapijos klebonui kun. Dr. J. Tadaraiškui reikiame tikrai nuosirdžiai ir gilia padėką už pagalbą mums atvažiuoti į Kanadą ir suradimą darbo. Bent šiuo metu negalėdami kitaip atsilyginti, tariame nuosirdų lietuvišką aciu.
Ona ir Povilas Sanickai.

4500 studentų kolona, kuri gerokai padrebino Šostackio nervus. Pirmiausiai praėjo Vilniaus universiteto dėstytojai su studentais, po jų žygiavo Pedagoginis Institutas, kuris šiais metais buvo prapleistas. Ir čia buvo nemaža antikvitetiškų karikatūrų, kurios tačiau buvo interpretuojamos įvairiai.

Delhi, Ont.

Š.m. sausio mėn. 20 d., Delhi KLB LOKas šaukia visuotiną susirinkimą, kuris įvyks po pamaldų, 1.30 val. pp. Delhi RK bažnyčios salėje.

Susirinkimo darbų tvarka:
1. Susirinkimo atidarymas.
2. Protokolo skaitymas.
3. Valdybos pranešimas.
4. 16 Vasario minėjimo klausimas.
5. Klausimai ir sumanymai.
6. Susirinkimo uždarymas.

Visūs apylinkės lietuvius maloniai kviečiame kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Delhi KLB LOKas.

Tabako ūkininkai, šėrininkai ir tie, kurie įdomaujasi tabako gamyba. 1952 m. sausio 27 d. 2 val. p.p. Delhi Lenkų svietinėje, ryšy su Marketing Board atskirytymu ir kitiems ūkininkų bei šėrininkų reikalams aptarti šaukiamas mingingas. Visus tabako augintojus slegia tie patys ekonominiai reikalai, todėl politiniai įsitikinimai nesvarbūs.

Susirinkimas bus tik lietuvių. Mingingas bus dėl tavo, ūkininke, naudos. Atsilankyk!

M. B. narys.

HAMILTON, Ont.

Žiemos pagalbos vajus

KLB Hamiltono Apyl. valdyba pr. metų gruodžio 16 d. nutarė skubiai sukelti lėšų paremti naujai iš kitų kraštų atvykusias lietuvių šeimas ir dėl nedarbo patekusias į sunkią materialią padėtį. Tam reikalui apsvartyti gruodžio 21 d. buvo sukviešti organizacijų ir lietuviškų sambūrių atstovai. Atstovus prisuntė L. Kat. Moterų skyrius, Ateitininkų kuopa, Sporto klubas "Kovas", parapijos komitetas, socialdemokratų organizacija (2 atstovus), dramų būrelis "Aukuras", orkestras "Aidas" ir skautai. Teisininkų dr-jos skyrius, nors kviestas, atstovo neprisiuntė. TF Atstovybės vietinis skyrius kviestas nebuvo.

Visų organizacijų atstovai vieningai pritarė šiam reikalui ir, su gautais aukų lapais pasizadėjo aplankyti tautiečius jų namuose, prašant išiešti savo artimui pagalbos ranką. Kaikurius jų dar numatė skirti pinigų iš savo kasų.

Šio užsijomimo vaisiai iki 1952 m. sausio 1 d. buvo tokie:

Pajamos:
L. Kat. Moterų dr-jos skyrius surinko \$93,70 ir paskyrė iš ižo \$50 — viso \$143,70; Ateitininkų kuopa, nebaigusi dar rinkti, davė avansu \$40; Skautai pristatė \$8; Socialdemokratų organizacija surinko (rinkimą tęsia toliau) 51 ir iš klebono gauta \$30. Iš viso surinkta \$272,70.

Išlaidos:
Gruodžio 24 d. išmokėtos pašalpos šioms šeimoms:

Chromanskams (2 suaugę ir 3 vaikai) \$80; Kalmatavičiams (šeima su senute motina ir 2 vaikais) \$75; Frončiams (šeima su 2 vaikais) \$35; Naujokams (šeima su 2 vaikais) \$25. Iš viso išmokėta \$215. Saldo 1952 m. sausio 1 d. \$57,70. TF Atstovybės gautose Hamiltono skyrius iš kanto gruodžio 29 d. koncerto pelno 50% paskyrė tam tikslui ir artimiausiu laiku pinigų (\$25) pasiųs Bendr. valdybai. Akcija tęsiama toliau ir tikimasi, kad jos galutinai rezultatai bus tikrai gražūs. Tenka apgailestauti, kad energingiausias Hamiltono lietuvių organizacinis vienetas TF skyrius, kažkodės yra apeinamas: kad ir vienas pirmųjų pasiūlė su pagalba, bet į gruodžio 21 d. posėdį nekviestas, nors jame dar buvo svarstomi ir kiti reikalai liečią TF. Įteikiant Kanados šachmatų meistrui p. P. Vaitoniui jungtinę visų organizacijų dovaną jo laimėjimo proga, TF skyrius taip pat buvo aplenktas.

— Vyt. Dargio vedamas mišrus choras, padedant vargonininkui B. Šturmaičiui, žengia tvirtais žingsniais į priekį. Tautiečiai džiaugiasi, klausydami kiekvieną sekmadienį mūsų gražių ju kalėdinių giesmių ir linki choro dalyviams, o taip pat ir vadovams, ištvėrmės jų darbe. Pirmas choro viešas pasirodymas numatytas vasario 16 d. minėtinai.

— Į TF parengiami, įvykusi gruodžio 29 d. atsilankė 163 asmenys. Pajamų gauta: už įėjimą \$163, iš rūbinės \$8 ir bufeto pelnas \$80,95; viso \$251,95. Išlaidų turėta: orkestrui \$50, salės nuo-

Iš lietuviškojo pasaulio

PRANCŪZIJA

Dr. S. Bakis, e. atstovo pareigas Paryžiuje, pavergtųjų Tautų memorandumu JT įteikimo proga gruodžio 20 d. per JT radiją pasakė kalbą į Lietuvą, kurioje išdėstė, ko memorandumu prašoma, kas pastaruoju metu Lietuvos laisvės kovai daroma ir padrasino tautą, kad mūsų bus laimėta, nes mūsų pusėje tiesa.

Kalba vėliau buvo įrašyta į plokštelę "Amerikos Balsui" ir jo bus transliuojama į Lietuvą pakartotinai.

VOKIETIJA

Gautingo apyl. liet. komitetas, sanatorijoje besigydančių lietuvių vardu, dėkodamas už laikraščio siuntinį 1951 m., prašydamas jo nenutraukti ir šiais metais, primena, kad panaikinus kitas pietų Vokietijos sanatorijas ir visus ligonis atkėlus į Gautingą, čia lietuvių ligonių susidarė net 80. Visai teisingai komitetas nurodo, kad kol 80 žmonių laikraštį perskaito, jis susidėvi, tad suprantamas jų prašymas siųsti nors porą egzempliorių. Administracija betgi ir šiaip neapmokamų egzempliorių išsiunčia keletą šimtų ir visų prašymų dėl ribotų savo išteklų nebepajėgia patenkinti. Ar neatsirastų geradarių iš skaitytojų, kurie galėtų pagelbėti ir apmokėti prenumeratą, kaip tai yra jau padariusios kaikurių organizacijos ir pavieniai asmenys?

Į krašto valdybą vietoj išemigravusio Pr. Karaliaus įėjo juristas J. Lukošius. Š. Reino-Westfalijos social. reikalų ministerijos patariamajam komitetan tremtinių reikalams lietuvių atstovų pasiūlytus Erdm. Simonaitis ir pavaduotoju M. Teišerskas, į pabaltiečių sp. biurą deleguoti A. Makarskis ir M. Teišerskas. PLB sekretoriaus pareigas eina A. Mažeika, šviet. inspektorius — A. Venclauskas.

Bremene nuo sausio 15 d. IRO tarnautojai atleidžiami. Emigracijos reikalus tvarkys nauja organizacija. Kas į tos organizacijos tarnautojus bus priimtas sunku pasakyti. Tuo tarpu niekas nieko nežino.

Prof. V. K. Jonynas, būdamas Bremene Grohno pereinamoje stovykloje paruošė du gražius piešinius lietuviškam Kalėdų sveikinimo atvirkuvi ir lietuviškam kalendoriui reikalingą viršelį bei lentutę.

Bremene laukia transporto į JAV: prof. Brazaitis su šeima ir p. Ranitas su šeima.

Dr. Alg. Bielkevičius, dirbęs Bremene Grohno pereinamoje stovykloje, išvyksta į JAV.

BALYS J. ARŪNAS

Mielas susitikimas

KAI RUOŠIAUSI važiuoti Kanadon, tai jos karališkoje atstovybėje abiems kumščiais daugiau savo plokščią krūtinę ir rinktinis žodžiais žadėjau būti pavyzdingas pilietis, nuolankus valdžiai, o svarbiausiai daboti save ir kitus, kad lietuviškos jėgos išsiskynės vaisingumas dar daugiau subijotų indėnų žemėje. Ir, gerbiamieji, savo pažadą kietai laikau, nors kartais ir sunkoka. Žinoma, tokie įsipareigojimai, atviraiariant, nelabai darniai siejasi su mano asabiniiais polinkiais įgytais Aukštuose Šančiuose Bet ką darysi, gyvenimas žiaurus, kaip sakramentu pašventinta nuosavą žmona.

Taigi, va, gerbiamieji, aną dieną kiūtinu tokiu Dundas stritu ir kažin kaip tiek džiaugsmo ir jaunystės lakumo širdyje. Tarsi tik iš pirties būtum išėjęs. Na, kur tu žmogus džiaugsmu nesimau-dysi tokią dieną! Dangaus viduryje, pūkinų debeselių apsupty, šviečia saulutė. Medžių šakose kabo aukšiniai lapai. Gatvės grindinyje mėtosi vėlyvieji agurkai, prie telefono stulpo jezminų aromatai skleidžia neaiškios formos dėžė, iš kurios kyšo jaučiu uodega. Jaunatviškos energijos kupinos skersai gatvę tolydžio šmėkštelė žvynės. Ant namo laiptų, gerdamas kitų laisvę ir mylėdamas švarą, katinas valo savo kailį. Tarsi norėdamas papildyti visos tos idilijos saldybę, atriada rausvas tramvajus. Toksal rausvas, kaip kadaise mano širdies karpas — Apolonijos — veideliai.

Taigi tasai tramvajus sustoja priešais mane. O aš nė nemanau važiuoti. Pagaliau, dievai žino, ko jis sustoję, gal kiti žmonės norėjo važiuoti. Bet ne tai svarbu. Vos, sakau, sustoję tasai tramvajus, kaip dvi žvynės, tokios, brač, gero sudėjimo, tuojau prie pirmutinių ratų. Iš karto kiek palaižė alyvos, o paskui emėsi visai rimtai ašis griaužti! Na, pamaniau, čia jau skandalas. Žmonių gyvybės grasi-na, karaliaus turtą naikina.

— Ponas, — šaukiu tramvajaus šoferiui pro atdaras duris, — greičiau spausk! Žvynės tamstos karul ašis pylavoja!

O tasai ponas, matyt, nesupranta lietuviškai. Varto tikrai rudas akis, kaip avinas tvoron atstrenkęs.

— Mister... — vėl bandau aliarmuoti, kaip staiga kažin kas užveda leteną ant mano peties. Atsigiržtu ir netikiu savo akimis! Žvirblėnas, jaunystės prietelius, (paskui tapęs net valdžiaus valdybos sargu!) šypsoi. Penkiolika metų nesimatėm, o dabar kaip grybas po lietaus išdygo!...

— Ko, — sakau, — čia dabar kryžiavojies! Dėl žvynių dūšią plėšai! Užteks geležies Kanadoje! Nesigraudink!...

— Brolyti, širdėle mano, — susijaukia visi penki pajautimai mano dūšioje, — kaip tu čia dabar!... Kaip iš dangaus! O mislinau, kad jau kur po velėna trūnyji... Tokius laikus, neduok Tu Dieve, pergventi teko. Tėvynės netekome, aš ir naują drapaką tiems velniams turejau palikti. O kokios spiruoklės buvo!... Sakyk, kaip laikai? Ar žmonelė kartų?...

— O yes, — sako Žvirblėnas, — viskas all right! Ar senai tu čia?

I Ameriką paskutiniu laiku išplaukė lietuvių kunigai: Mar-

čiūlonis, Kriščiūnevičius ir Auglys; jėzuitai klierikai: Vaidie-vi-tis, Mantautas ir Vytautas Juo-deika.

Paskutiniai lietuvių jėzuitai V. Mantauskas ir V. Juodeika iš-emigravo į JAV. Tėvas Dautingis išvyko studijų testį į Romą. Be Lietuvos, kur jų likimas nežino-mas, šiuo metu lietuvių jėzuitų tėvų visame pasaulyje yra 30. Vieni iš jų dirba įvairiuose kraš-tuose misijų darbu, kiti eina at-sakingas pareigas Vatikane ir ki-tur. Daugumas dirba pastoracinį darbą JAV.

Diepholze lietuvių evangelikų jaunimui leidžiamas mėnesinis mimeografuotas "Jaunimo Ra-telis", kuriam popierių duoda Pas. Liuter. Sąjunga. Paskutinis numeris atrodė visai gražiai. Re-daguojas K. Dikšaitis.

Į Lietuvą pagal IRO davinius išviso yra repatrijavę 956 asmenys, į Latviją 1909, į Estiją 256. Šiuo metu svarstomas klausimas ką daryti su tremtiniais bepročiais. Kaikurie kraštai norėtų juos grą-žinti į kilimo šalį, bet juk ir jie bėgo dar prieš susirgdami, prie-šinasi kiti.

J. Milui išvykus į JAV į PLB Vokietijos Kr. Valdybą įėjo H. J. Jakuzaitis.

Paul Titelbach, buvęs vokiečių evangelikų senjoras Lietuvoje, mirė V. Vokietijoje netoli Han-noverio, sulaukęs 85 m.

AUSTRIJA

Austrijos l. vargo mokykla bendruomenės valdybos nutari-mu likviduota. Nurodoma prie-žastis: išemigravo mokytojai ir labai sumažėjo vaikų. Išviso Aus-trijoje labai sumažėjo intelligen-tinių pajėgų.

J. Budriui išvykus į Norvegiją knygnio reikalus perėmė kun. Kuzminskas.

Kufstein stovykloje Tirolų tar-pe 500 tremtinių dar yra 15 lie-tuvių. Nedirbą maistą gauna iš virtuvės, o pinigų iš niekur ne-gauna.

VENECUELA

L. Markovičius, prieš 4 m. iš Augsburgio nuvykęs į Venecue-lą ir dirbęs viešųjų darbų minis-terijoje, staiga mirė širdies liga. Velionis paliko žmoną ir dvi iš-tekėjusias dukteris JAV. Jų vie-na kurį laiką gyveno Kanadoje.

Dr. Hermanavičius Venecuelos vyriausybės apdovanotas aukso medaliu už darbą vedant medicinos punktą Guerico miestelyje.

Tautos Fondui negausus Vene-cuelos lietuvių suaukojo daugia-u negu visų kitų Pietų Ame-

— Aš, — sakau, — brolyti, dar sūriu Atlanto vandeniu atsiduc-du. Nepilnas mėnesis. Mieste gi — tik trečia diena.

— Šitaip... Zalias, vadinasi. Aš jau ketvirtus metelius stumiu Acha, tai, turbūt, neskubi, gal užvažiuokim pas mane. Namą turi pirkes...

— Ne, kur čia skubėsi... Labai malonu, labai malonu nam apžiūrėti ir poniją Barbora pasveikinti. Pamišyk, tik ketvirtė me-tai, o jau namą turi. Kaip, sakyk, tu ir galėjai?... Šitoje gatvėj pirkei?

— Tuojau matyti, — sako, — kad esi žalutėlis! Ir Toronto vi-sai nepažįsti. Pirkti namą Dundas-gatvėje! Durnystė būtų! T-žiniai koksai Toronto! Tau čia ne Balbieris ir ne Tūbausiai! Naujame Toronte pirkei. Ir kodėl ten? A? Nežinau?

— Taigi, kaip Dievą myliu, nežinau, — patvirtinau.

— O, — dėsto toliau Žvirblėnas tempdamas mane į tramvajų — sakau, Torontas, pekliskai platus. Va, kaip saulės užtemimas, saulė čia dažniau užtemsta kaip Lietuvoje, tai Dundas streete nykš-čiu į akį durk. Taip tamsu pasidaro. Kaip bato aule. Ir žmogau, tur-damas namą Dundas gatvėje padoresnio nuomininko negausi. Pa-galvok tikrai, kas tau gyvens ir pinigą mokes, jei štai vieną dien-po pat nosimi saulė prapuola. Malonumas menkas. O Naujame To-ronte beveik niekada nesimato saulės užtemimo. Visa grietinėlė todėl ten ir grūdasi... Tai, matai, kokie reikalai.

Bešnečiuodami ir atvykome į tą Naują Torontą.

— Sitas, vadinasi, bus jau mano... — tarė Žvirblėnas nykščiū rodydamas į gerokai pakrypusį namuką. — Truputį pakrypęs bet šiaip tai visai all right. Siltas. Blakčių nėra... Patrink gerai pa-dus! — pridūrė Žvirblėnas spausdamas skambučio karpą. — Kar-petus brangius įsigijom...

Duris atidarė pati ponija Barbora. Graži, kad ją bala! Tokiomis raudonomis lūpytėmis ir šelmiškomis akimis.

— Svečią atsivedu, Barboryt. Ar pažįsti? — sako Žvirblėna-žmorai.

Ponija Barbora imantriai užrietė kairią šlaunį, įrėmė putnū rankutę į šoną ir valandėlę jos mielas žvilgsnelis slankiojo man-veidu.

— Tai, rodosi, — pagalau tingiu balsu pradėjo ponija Barbora — pažistu. Ar tik ne Silvestras Pakulnis būsi?...

— Taip, taip, ponija Barbora, tas pats, — sakau aš, — tiek laik-nesimatėm, o ponija nepamiršai. Vis, mat, mokslo razumas...

Šitoje vietoje prasistūmiam pro Žvirblėną ir stvėriau ponios Bar-boros ranką. Sakau, reikia pasirodyti, kad ir aš moku su mokyto-mis ponomis apsieiti. O pagalau, tokios poniutės ranką pabučiuot irgi malonumas. Tai ne klebono letenon pakštelėti.

— No, no, — šoktelėjo atbula ponija Barbora, — čia nėra to-mados! Jokiu rankų bučiavimų bei spaudinėjimų! Tik per Nauju-Metus sau lygiems ranką paduodame... O tu, sūrmiai, — kreipies-ponia Barbora į vyrtį ir jos balse buvo sutirpus paskutinis mote-risko švelnumo šėselis, tokio tonu Darbėnuose per šv. Petro atlai-dus policininkas Blaizdinis ragindavo girtus atlaidininkus skirsty-tis iš Mašos smuklės, — kur visą dieną slampinėji? Anglis atvežė manai aš žinau, kur jas padėti? Liepiu maišus išversti kieme Ponia Gluosnėnė nuo pat ryto stena, kad vandens neturi ir dai-kažin koksai neaiškūs kvapas iš praustuvo laužiasi... O jis mat-vaikštinėja, kaip niekur nieko, tarsi dvaro urėdas, o čia tu žmogau-

Lietuvos Skautų Brolijos reikalais

Tremty atsikūrusi mūsų skautija pabiro po visą pasaulį. Tačiau Pasaulio Lietuvių Skautų Sąjunga neapjungia viso tremty skautavio jaunimo ir negauna naujo prieauglio. Daug patyrusių skautininkų nebeįgiję ir skautų sąjūdį ir nebeteikia jam savo įnašų. Daugis skautiško jaunimo pametė skautavimą ir perėjo į kitas jaunimo organizacijas. L. Skautų Brolija labai sumažėjo. Joje pasigendama dvasingumo, iniciatyvos, vėrlumo, metodų. Tuo tarpu Tėvynėje ir tremty skautai gražiai pasireikdavo ir nevienai atveju pirmadavo kilniais savo darbais. Vieni skautavimą svetimoje aplinkoje laiko žalingu ar net pavojingu mūsų tautai. Kiti pesimistiskai žiūri į mūsų skautiją ir nesitiki jos nuopelnų. Šiomis problemomis sielojasi tiek jauni skautai, tiek seni jų vadai.

Į skautų org-ja įstoja vaikai nuo 7 m. amžiaus. Todėl esamų ir būsimų skautų tėvams taip pat labai rūpi šios org-jos idealingumas ir nuopelnas. Kai mūsų tauta naikinama, o jos jaunomenė svetur atsiduria nutauno ir kt. pavojuose, skautų organizacijos reikalingumas yra neabejotinas. Kas iš lietuvių augstai įvertina idealius skautus, tas trokšta, kad ši org-ja gyvuotų ir ugdytų dvasinį vertybių mūsų tautai. Prieš 33 metus skautiškas sąjūdis prigio Lietuvoje, kai neturėta patyrusių vadovų, sk. literatūros, lėšų ir tt. Dabar šis darbas turėtų būti žymiai lengvesnis. Juk išeivijoje yra apie 1000 patyrusių vyr. amžiaus skautų, skautininkų ir akademikų skautų! O jaunų skautų tiek maža. Tai nenormalybė! Šios jėgos reikia įjungti į organizatorių idealistinį darbą visuose kraštuose, kur tik šių jėgų ir liet. jaunomenės yra. Tuomet skautiškoji mokykla apjungtų tūkstantčius vaikų bei jaunulių ir teiktų tėvams progą gerėti vaikų skautavimo pasėkomis. Tai yra įmanoma ir reikia to siekti.

Jau kurį laiką daug sk. vadovų atsiskaido į mane, kaip į asmenį, kuris Lietuvoje sk. sąjūdį pradėjo ir eilę metų veikė sunkiose sąlygose. Skautininkai iš įvairių miestų ir kraštų ragina mane kandidatuoti LSB Garbės Gynėjo, vyriausio skautininko ar PLSS pirm. pareigoms. Esu pasiryžęs pagelbėti LSB brolijai, kuri yra visos PLSS kamienas.

Dabar eina LSB vadovybės organų rinkimai. Prieš pat Kalėdą rinkimų komisijos atsisklaidė, sutikau kandidatuoti vyriausio skautininko pareigoms su sąlyga, jei VS pavadojojo pareigoms kandidatuotų vyr. sktn. Antanas Saulaitis. Jis yra išmaningas, pa-

tyręs ir sumanus skautas vadovauklėtojas, rašytojas ir labai energingas veikėjas. Tokį jį pažįstu nuo 1924 m. Tačiau pastaruoju metu A. Saulaitis visą savo energiją aukoja Pasaulio Lietuvių Bendoruomenės kūriniui. Be abejo, tai didis ir kilnus darbas. Bet jaunomenės auklėjimas šiandien yra pirmaeilis tautos reikalas ir patyrusių auklėtojų uždavinys. Visą savo amžių skauti išbuves ir paruošęs sk. vadovu, A. Saulaitis yra labai reikalingas LSB pažangumui ir gerui.

Šiais reikalais susirūpinę skatinami visi sk. vadovai ir skautininkai, kurie liko ištikimi Lietuvos skauto idealams ir kuriems rūpi, kad LSB ugdytų skaisčius asmenybių laidas tarnauti Dievui, Tėvynai ir Artimui. Kadangi minimi kandidatai buvo pervelai pasiūlyti, būtų naudinga rinkimų terminą atidėti kuriam laikui. Svarbios visuomeninės ir pedagoginės organizacijos vadovybės rinkimai neturėtų būti daromi paskubom ar laikomi kaip neišvengiama formalybė. Skautų

vadovams reikia duoti laiko rimtai apsvaistyti savo problemas, reikalus ir kandidatūras, kad savo balsais jie galėtų nulemti LSB ateitį.

Vyr. sktn. A. Saulaitis ir žemiau pasirašęs, išrinkti mlinėms pareigoms, tegalėtų ryžtis sutelkti skautines jėgas bendram darbiui ir jį vystyti pagal PLSS statutą ir lietuviškosios skautystės pagrindais bei tradicijomis. Tuo atveju kiti visuomenininkai ir pedagogai gal negalvotų apie lygiagrečių jaunomenės auklėjimo org-jų steigimą. Tada Lietuvos Skautų Brolija turėtų progą tapti vienintele liet. berniukų auklėjimo org-ja. Skautams tektų pastangas derinti su savo idealais, o veikimo išvadamais pateisinti tėvų ir visuomenės pasitikėjimą ir viltis. Visi idėjiniai broliai, kurie trokštą mūsų jaunomenę auklėti pagal pedagoginę lietuviškosios skautystės sistemą, kviečiami į vieningą darbą. Budekime!

Vyr. sktn. Petras Jurgėla.

Naujoji Liaudies kūryba

Jau iš seniau Vakaruose yra žinomos partizanų dainos, dainuojamos krašte aktyviųjų Lietuvos laisvės gynėjų. Dabar Vakarus yra pasiekusi nauja tos rūšies liaudies kūryba, kurios sukūrimą dalyvauja visa tauta, impulsyviai pareiškianti savo priešišką nusistatymą okupantams. Kadangi gyventojų buitis diena iš dienos vis sunkeja, todėl ir toji kūryba yra tiesiog šurpi. Priešingiausi visam bolševikų režimui yra buvusieji valstiečiai, dabar paverkti kolchozininkai. Visai tai liaudies kūrybai vadovauja lyg nematomas tautos genijus. Nežinomų autorių sukuriamą visą eilę naujų dainų, dainelių, anekdotų arba tos pačios dainos kitaip perfrazuojamos. Daug kur užtiksite, kad net kelerių metų vaikas įėjusį taip pasveikins: „Sveiki gyvi, kaip gyvenat kolektyve, penkos bobos traukia plūgą be stelvogės“. Kitur vėl išgirs: „Lietuvi, prikašči ležūvį, nes valdo svetimi“. „Du broliukai“ taip perfrazuojami: „Du broliukai partiniai, du broliukai strībukai, tik aš viena komjau-nuolė grėbiava lankoj šienelį. Man šienelį begrebiant, kirtimėlį bekertant, ir atėjo partizanai, ištarkavo man dugną. Bėgsiu greitai tekina, pas tėvelį Stalina: Juozepeli, daryk tvarką, nedaryki aštrių tarkų“ etc. Net patys komjau-nuoliai, savo tarpe, kai niekas negirdi, taip dainuoja: „Kas nori prie šitos valdžios gerą vietą gau-

ti, turi išvertę skūrą tarnauti“ ir smulkiai apdainuojama, kaip vyksta „socialistinė statyba“. Tokios rūšies liaudies kūryba nu-teikia gyventojus prieš okupantus ir kelia reikalingą kovingumą. Žmonės, nors ir užsidarę, tačiau kietai laikosi. Būdinga, jog šios rūšies kūryba daugiausia paplitusi ne tik tarp kolchozininkų, bet ir tarp paprastų darbininkų, kurie po tų yra smarkiausiai prieš bolševikus nusistatę.

ELTA.

• LTSR Dailės Fondas pirmąją premiją paskyrė skulptoriams P. Vaivada ir B. Pundziui už skulptūrą „V. I. Leninas ir Stalinas svarsto elektifikacijos planą“. H. Rudzinskas gavo antrą. J. Kedainis — trečią. Tapyboje geriausio įvertinimo sulaukė I. Zebenienė už eskizą „Didžioji komunizmo statyba“ ir J. Mackonio-Mackevičiaus „Šaunūs neriečiai“. Dailininkui A. Savickui už eskizus litografijai „Festivalis Berlyne“ paskirtas pagyrimas. Už keramiką pirmieji prizai atiteko L. Bielvertaitė ir M. Vrubliauskui. Geriausia darba metalu padarė J. Prapuolenis — gintaru iliustruota iliustracija K. Tulienė — vaza „Taika žmonijai“. Uždžio darbus premijuoti J. Virakas ir J. Rakickas, už tekstilės J. Balčikonis ir A. Mironaitė; gintaro — L. Vainekytė ir H. Taleikis.

Romano premija paskirta J. Gliudai

„Draugo“ romano konkurso juri komisija sausio 5 d. iš 7 pateiktų romanų geriausio pripažino Rasos „Nemal ant smėlio“ ir nutarė jam išmokėti 1000 premiją, kurią sudėjo „Ciurionies“ ansamblis ir „Draugo“ Bendradarbių Klubas.

Atplėšus voką paaiškėjo, kad Rasos slapyvardis buvo pasirašęs Jurgis Gliuda, gyvenęs Detroito, neseniai išleides eilėraščių knygutę „Ave America“.

Jury komisiją sudarė: Ben. Babrauskas, kun. V. Bagdonavičius, H. Radauskas, Ant. Rūkas ir St. Tamulaitis.

„Draugas“ paskelbė romaną greit pradedasi spausdinti savo skiltyje.

Jurgio Jankaus apysaka „Velnio bala“ išrinktinio „Pirmasis rūpestis“ išspausdino Toronte einais latvių laikraštis „Latvija“. Vertė Valdis Skudra.

Aloyzas Baronas tik ką išleido antrą savo knygą — novelių romaną — Debesys plaukia pažemiu.

O. V. Milašius Miguel Manara buvo nagrinėta per Kanados radiją greta kitų pasaulinio garso rašytojų kūrinių.

Prof. Dr. A. Salys prieš Naujus Metus skaitė paskaitą lingvistų suvažiavime Detroito. Prof. Salys dabar profesoriuja Philadelphia universitete.

Kun. M. Vaitkus yra išrinktas The Gallery of Living Catholic Authors nariu.

Naujas laikraštis „Rytas“ Bostone išėjo per Kalėdas. Leidžia naujai įsisteigęs Liet. Kat. Informacijos Biuras, red. kun. Eduardas Petrulevičius ir Ant. Kneizys. Laikraštis esąs nedidelio formato, 6 psl. Kazim'ar verta vėl grįžti prie smulkių lokalinių laikraščių, ar parapijinis patrijotizmas neturėtų nusilenkti jėgų koncentravimo ir geros spaudos reikalui?

„Baltischer Verlag“ — Pabaltijo vokiečių leidykla, išleidžia Pabaltijo žemėlapią Lietuvių Latvijos Vienybės ir PLB Vok. Kr. Valdybos pastangomis Lietuvos sienos rytuose nubrėžtos tokios, kokios buvo 1939 m., t. y. su Vilniaus krašto dalimi, tačiau vakaruose bei Klaipėdos krašto, nofs jis atskirtas ir nuo Vokietijos.

Redakcijai prisiūsta

Knygų Lentyna, VLIK leidžiamas L. Bibl. Biuletenis, Nr. 7-9, VII-IX mėn., 1951, spausťas spausťuvėje, 21-28 psl.

Keleivis, Mazosios Lietuvos lietuvių laikraštis, Nr. 10-11, 1951 m. 24 psl.

„Jie sėdėjo tamsybėje ir be šviesos“

Naciškųjų kalėjimų ir kacetų baisenybes aprašė visa eilė lietuvių. Vieni iš jų atskiromis knygomis, kiti laikraščiniuose straipsniuose. Jau skaitėme baises pergyvenimus eilės autorių: B. Gaidžiūno, J. Grigolaičio, H. Zemelio, H. Blazo, G. Landsbergio, A. Gervydo, J. Mildažiaus ir kit. O dabar, štai, su itin stambiu veikalu išėjo į viešumą mūsų rašytojų gerai žinomas dailaus žodžio meistris, Stutthofio kacetų kankinys prof. kun. Stasys Yla.

Knygos metrikinės žinios šitikios: Stasys Yla, Žmonės ir žvėrys dievų miške — kacetų pergyvenimai, viršelis ir titulinis lapas dailininko P. Osmolskio, skyrių pradžios piešiniai kacetininko A. Kantvilo, Stutthofio planas kacetininko dipl. inž. P. Naručio, Stutthofio nuotraukos, rastos po karo gynybos komendantūroje, perspaustos iš leidinio German crimes in Poland, vol. II, Warsaw, 1947. Spauda N. Pr. Serų spaustuovės, Putnam, Conn., 1951 m. leidinys. Knyga didoko formato, 555 pusl., kaina \$5.00.

Leidiny suskirstytas į visą eilę skyrių bei poskyrių, tik, neįprastu mums būdu, pradžioje nei gale nerandame turinio. Atskiri skyriai: Pirmosios dienos, Darbo kolonos, Mirties siaubas, Epidemijos aukos, Biurokratija, Dievo pogrindis, Mokslas ir menas, Charakteriai, Masinis naikinimas, Pamario laukais, Po rusų jungu ir išsilaisvinimas.

Knygos motto ypatingai gražiai ir tiksliai nusaką CVI Psalmės žodžiai „Jie sėdėjo tamsybėje ir be šviesos, surišti skurdū ir geležimi. Jie alko ir troško, jų gyvybė seko juose. Ir tie, kuriuos Viešpatis išvadavo iš prieso rancos, klaidžioja tyruose, vienatvėje, neradami kelio į gyvenamą miestą“.

Tiesą sakant, visi anksčiau minėtieji autoriai, aprašydami savo ir likimo draugų kancias naujų kalėjimuose ir kacetuose, gana iškalbingai nusakė tą žemiškąjį pabūgą, kurį gali sukurti pats šios žemės karalius — žmogus. St. Ylos prisiminimų knyga yra skirtingesnio turinio. Joje autorius piešia ne vien tik šiurpų kacetininko gyvenimą, jeigu kuriam iš jų lemta dar gyventi nors badmirtiškai ir didžiausiais gyvybei pavojais persunktas dienais, bet stengiasi surasti tame beviltiškoje gyvenime ir nors truputį ryškesnių prosvaitėlių, kurios nuskaidrina žmogaus jei ne išvargintą kūną, tai nors dvasią.

Kaip iš knygos skyrių užvardimų matome, joje kalbama net apie mokslą ir meną. Vadinasi, už spygliuotų ir įlekrintų vielų ir toks programos punktas dar

buvo. Tai skamba tarytum labai paradoksaliskai, tačiau, ištikrų, šveikos prigimties lietuvių intelektualai ir pačiuose išliko individualybėmis bei asmenybėmis ir pajėgė sukurti savą, žmogaus vertą dvasinį gyvenimą.

Iš skyriaus „Dievo pogrindis“ matome su koku dideliu pasivertimu, sunkumais ir rizika lietuvių kunigai misijonieriaus bendro likimo tautiečių ir net svetimačių tarpe, atnašavo Sv. Mišias, klausė išpažinčių, dalino Sv. Komuniją ir atlikinėjo kitą religinę praktiką. Ten pat aiškiai matome kaip nuosirdžiai Dievo garbinimo kultu dalyvavo ir kiti kaliniai pasauliečiai. Kacetė surado Dievą netgi tie, kurie Jį seniai buvo užmiršę.

Be to, knygos autorius dar yra įvedęs, galima sakyti, specifinį skyrių, kurio kitų rašytuose atsiminimuose nerandame, apie charakterius. Jame su nuostabių įžvalgumu, rimtimi ir šaltumu charakterizuojami kaip bendro likimo draugai kacetininkai, taip ir tie žmonės, kurie buvo jų ekzekutoriai, kankintojai. Tiesiog stebėtis tenka knygos autoriaus šalta galvoseną, psichologinių sugėbimų ir galia tai padaryti tokiose sąlygose, kurios, toli gražu, nebuvo tokiam reikalui palan-

gios. Jis ir paties baisiausio sadisto veiksmuose stengiasi išskirti pateisinamą aplinkybę. Jis kiekvienam, nors sužvejusiam žmogui priskiria nors truputėlį žmoniškumo ir, tyliojo kancio merdėdamas, alsuoja evangeliskų atlaidumu. Čia turima galvoje autoriaus kacetų budelių charakteristiką. O kaip gražiai ir vispusiškai įžvalgiai jis nupiešė savo bendro likimo draugų charakterius, pateikdamas jų visą galėriją.

Knyga skaitydama ir versdamas puslapį po puslapio, susipažįsti su gyvais žmonėmis, jų charakteriais, drebėdamas degi smalsumu, seki kiekvieno nelaimingojo likimą ir galvoji: „Kad tik jam pavyktų, kad tik jis išvengtų žiaurios mirties, kad kaip nors pasiektų laisvę“... Deja, daugelis kalinių kacetė arba pakelii iš jo surado mirtį...

St. Ylos knyga — psichologinė ir istorinė studija, abiejais atvejais įžvalgi ir gili. Kaip mūsų tautos kancio ir jos kankinių dokumentas, ji turėtų būti mielas svėties kiekvieno iš mūsų knygų lentynose.

Taiigi, nacių kacetus mūsų kankiniai aprašė. O kada aprašys sovietų kacetus? Ir ar bebus kam juos aprašyti?... Pr. Alšėnas.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Vaclovas Biržiška Kongreso Bibliotekoje dirba nuo spalio mėn. pabaigos. Jis buvo pakviestas Lietuvos pasiuntinybės į Vašingtoną ir atlieka vieną darbą pasiuntinybės reikalingą Kongreso Bibliotekoje. Bet tuo pačiu laiku jis buvo pakviestas ir pačios bibliotekos vadovybės kelioms liuanistiniam darbams atlikti. „Information Bulletin the Library of Congress“ Nr. 45, išleistas Vašingtone, D.C. š.m. lapkričio 5 d. paskelbė personaliniam skyriuje šią žinutę: „Dr. Vaclovas Biržiška, žymus lietuvių bibliotekininkas ir bibliografas, pakviestas Slavų skyriaus vadovybės kaip laikinasis tarėjas lietuvių reikalams. Per 22 metus Dr. Biržiška buvo Universiteto Bibliotekos ir Bibliografijos Instituto direktorius Kaune, Lietuvoje. Tarp jo žymių kūrinių lietuvių kalba yra šie bibliografiniai veikalai: 5 tomų Lietuvių bibliografija, Lietuvių knygos istorija, Lietuvių pseudonimai ir kriptonimai. Biržišką buvo taip pat vyriausias Lietuvos Enkiklopedijos redaktorius. Kongreso Bibliotekoje jis rengia išsamią lietuviškų veikalų apžvalgą, sudaro išleistų JAV-bėse lietuvių leidinių bibliografiją ir taip pat žinių apie Lietuvą ir pagrį-

dinių šaltinių apie ją bibliografiją“.

Liet. Tremt. Sielovados tarnybos vedėjas T. Alf. Bernatoniš per „T2“ siųsdamas savo, Vokietijoje tebedirbančių lietuvių knygų ir visų liet. katalikų, Kalėdinius sveikinimus ir Naujų Metų linkėjimus Kanados lietuviams, gruodžio 17 d. rašė: „Džiaugsmas, kuris kyla iš žmogaus susijungimo su Dievu teapilanko visus brangius brolius tautiečius Kanadoje ir tikroji laimė teldi juos, per Naujuosius 1952 metus.“

Mes, Vokietijoje pasiliekusieji tremtiniai lietuviai, esame Jums broliai nepaprastai dėkingi už Jūsų geraširdišką duosnumą, kuris mūs gelbsti nekartą iš beviltiškos padėties. Neatlygina Jums duosnius dovanų dalintojas, kurio Gimimo Šventę švenčiame.“

Lietuvos krikštui paminėti E. St. Louis lietuvių parapija gruodžio 9 d. iškilmingai pašventino paminklą, pastatytą talkos darbui pačių parapijiečių. Paminklas, projektą paruošė inž. Mulokas, o marmurinę Dievo Motinos statulą, Italijoje iškalta pagal Siulovos paveikslą, paaukojo p. Sleziene.

L. Teisininkų Draugija išsirinok naują valdybą: K. Zalkauskas, M. Mackevičius, R. Skipitis, M. Kavolis.

Vyt. Maželis baigė su pažymiu labai gerai Foto institute komercinės fotografijos kursą.

Operetėi „Žiedai iš anapus“ tekstą rašo G. Velička, muziką Vytautas Jančys. Operetę Cika-govo numatoma pastatyti vasario mėn. gale.

Aldona Šlepetytė lapkričio 24 d. Niujorko Academy of Music Opera House šoko primabalerinos rolėje „Aidoje“, o gruodžio 8 d. „Linksmojoje našlėje“.

Kun. V. Mankeliūnas Kolumbijos Bogotoje gavo filso. daktaro laipsnį. Tema apie gamtos mokslų ir filsofijos santykius.

Arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus UŽRAŠAI yra atiduoti „Nidos“ spaustuvei Londone spausťi. Knyga bus apie 300 psl. Ji turės penkis dalis: Mintys, apšvietimai, įkvėpimai ir pasikeitimai; Kelionė Romon 1911 m.; Laikų ištraukos; Dienoraštis iš 1918-1919 m.; Dienoraštis iš 1921 ir 1925 metų.

Užrašų originalai liko Lietuvoje. Romon pateko tik vienas jų nuprašas. Iš jo buvo padarytas antras nuorašas šešiuose egzemplioriuose. JAV ir Kanadoje knyga kaštuos 3 dol. Ji bus įršta kietais viršeliais, o minkštasis viršelis kaštuos 2.50 dol. Didž. Britanijoje bus parduodama minkštiais viršeliais ir kaštuos 13 šil.

Užsisakiusieji dabar ir sumokėjusieji iš kalno pinigų, gauna 10% nuolaidą. Imantieji dvi ar daugiau knygų ir iš kalno sumokantieji pinigų, gauna 15% nuolaidą.

Pinigus siųskite banko arba asmeniniais čekiais, bet ne gyvais pinigais, adresu: Rev. C. A. Matulaitis, 21, The Oval, Hackney Rd., London, E. 2, England.

užsimuš, kad nori!... — ir ponja Barbora piktai trinkelėjo durimis.

Mes taip ir likome stovėti priebutyje. Zvirblėnas valandėlę stovėjo, kaip kuolu trenktas, paskui stambia nosimi, kuri man ryškiai priminė restorano virtuvės tarakoną — buvo riebi ir rausvai blizganti — įtraukė oro ir tarė:

— Zina! ka, Silvestrai, padėk man su tomis anglimis susidoroti. Ne kiek jų čia ir yra. Gal kokios pustrės tonelės. Puvalandį ir bus baigta. Gerai?...

— Bet... — neaiškiai sumykiau, — aš, taip sakant, šventadieniškai... —

O Zvirblėnas: — O kad tave lauk! Juokdarys esi matai! Zinau, Zinau, kad šventadieniškai. Visi mes čia ir visada šventadieniškai nešiojame. Bet nenuogastauk, tu tik maišelius man, va, per tą langelį paduosi, o aš jau rūsyje juodžiausią darbą pats. Tik tu pamysyk, mūsų broliai Belgijoje staciai nuogomis rankomis, nematydami nei saulės, nei mėnulio, glitai po žeme tas anglis lauzia ir dėl jokių maniškų bei šventadieniškų kelnų nesisieloja. O mes tuojau į ponus išvirstame. Brolyti, daugiau vienybės, daugiau susiklausymo mes turime parodyti. Tėvynė merdi, o mes apie manišką. — Taip bekalbėdamas Zvirblėnas ir dingo.

Nespesjęs atsikvėsti, vėl išgirdau jo balsą: — Na, broliuk, tai pradėkime. Aš pasirošęs... — jis kalbėjo iškišęs galvą pro mažą rūšio langelį, iškalta namo pamate.

Nieko neliko, kaip imtis darbo. Pradėjau nešioti anglių maišelius. Maži, bet sunkūs, kad juos bala, kaip šlapia druska. Netrukus prakaits apsmė mano nugarą, o vėliau tarsi sula, kaip iš pavasarį sužaloto beržo, pradėjo stambiais lašais varvėti per sprandą ant krakmolytų marškinų kalnieriaus, kuris, jaučiau, tolydžio darosi minkštesnis ir minkštesnis. Tai, pamaniau, lietuviško prakaito galybė — nei amerikoniškas krakmolas negali atsispirti!... Paskui kažin kodėl taip grįdau dūšioje pasidarė. Be mokslo galvoje visur tave, žmogau, jaučiu laiko. Ar tu su krakmolu lyta maniška ir su minkštesniais balčiaisiais, kaip pieno puta, jeigu tik pagavo koksa mokinčius, tuojau jungta tau ant kaklo ir vilk! —

Pagalau visi anglių maišai buvo sumetpti ir aš laisviau atsikvėpiau. Buvau jau bebrėdamas valyti apdulėjusias kelnes, kai Zvirblėno galva vėl pasirodė langelyje.

— Ačiū, brol, nuosirdžiai ačiū, už pagalbą... Matai, nė nepajutai. Sakiau, kad čia tik juokai... —

— Juokai... Kokie čia jau juokai, — sakau, — man ir maniškų krakmolą prakaitu ištiropo. Nieko sau juokai... —

— A, — nutraukė Zvirblėnas, — tu vėl apie tas maniškąs... Ateik čia į rūšį, padėsi su tuo vamzdžiu susidoroti. Tik truputį palaiykysi. Atsikvėp, čia taip vėsu.

— Na ir pakliuvau, — pamaniau leisdamasis laiptais į rūšį, — kaip į draudimo agento nagelius. Negana maišus tampiau, o dabar dar kažin kokias triūbas turėsiu lankstyti. Ir pats nelabasis lėmė tą Zvirblėną susitikti!

— Tai, va, brolyti, — vos man tik rūšin įėjus šokosi Zvirblėnas, — imk kibirą ir laikyk ties ta muterka. O aš bandysiu atsukti. Matai, gal koksa lašelis vandens vamzdyje yra, nemorėčiau grindų susiaptinti. Vargas, prieteliau, ir namą turėti, ypač, kai

žmogus priverstas nuomininkus laikyti. Nepratę mūsų žmonės prie modernių įrengimų. Vis tos kultūros mums trūksta. Žiūrėk, tai vamzdį kokį košelena užkimo, tai kokas girtas tipelis bežaksėdamas tualeto iš rikiuotės išmušo arba vėl kokia Apolonijs skalimo mašinoje bulves įsigėdė plauti, taip bėdos ir nesibaigia... —

Taip bečiauskėdamas Zvirblėnas padavė man kibirą, o pats pašokęs ant kėdės dideliu raktu apžiojo sraigto galvą ir stenėdamas emė sukti.

— Laikyk aukščiau kibirą! Daugiau į kairę!... A, kad tave kur, ir vėl nuleidai! Sakau, kad kėl auščiau! — taip tolydžio įsiai padavinėjo komandas, tarsi povandeninio laivo kapitonas. Laikiau kibirą iškelęs virš galvos. Man tirpo rankos ir mankietai piovė rėšus, bet Zvirblėnas buvo aklas visoms mano kancions.

— Jau, jau pasidavė — staiga įsiai linksmai sušuko. — Laikyk tiesiai!... Jau laša! Tuojau, tuojau bus baigta.

Taip, ir aš išgirdau, kad pradėjo vanduo į kibirą lašėti. Tuo pačiu laiku, tamstos, mano nejaurtos šnervės pajuto neapsakomą smarvę. Atrodė, kad devynių nelabųjų uodegas kas siera sivilintų! —

— Smirda basiai! Nedaturėsi! — vos kvapą atgaudamas sušukau.

— Ale tai žmogus! Kokioje karalystėje tu ir gimei! Pamanyk, smirda jam! O kai mešlą mėždavai, tada tai kvėpėdavo? A?... Na, bet jau ir atsukau, galima sakyti... Laikyk, laikyk, tiesiai, sakau! — riktėloje Zvirblėnas, bet jo žodžius nustelbė vandens sriautas, kuris vienu ypu pripildė kibirą ir emė lieti per kraštus.

Be to, mano krūtinę užgūlė toks baurus sunkumas, tarsi kas virta šeško blauzda per širdį braukytų. Smaugiamas to prakeikto aromato nė nepajutau, kaip iš mano nutirpusių rankų išslydo kibiras ir visu svoriu tēkė per mano kamašos nosį. Skausmo įgeltas šokau į šalį, bet paslydau tame tvane ir išsitiesiau. Prie manęs šoko Zvirblėnas.

— Ale, kaip čia tu dabar, brolyti!... Kelkis, perslėpsi tame rasale. Na, ir kas galėjo manyti, kad to vandens tiek bus tame vamzdyje... Susitrenkei? Nusiugandai?... Nusisipiauk tris kartus.

— Atidaryk duris! Smarvė plaučius ir baranką riečia!... Kad tau uodai dūšią sugriauztų! Kur aš dabar toksai pasirodysiu?! — tužmastiis apėmė mane širdį.

— Nesisielok, broliu, tuojau bus viskas tvarkoje. Dievo malonė, kad šonkaulių nesusilankstėi, o dėl to kvapo... — ir Zvirblėnas su kempine rankoje šokosi mane džiiovinti. Tarpais ją pavilgindamas „Javexę“, tai vėl kokiuose tai milteliuose.

Kai išlindome iš nelemtojo rūšo, sutemos jau dangstė miestą.

— Na, matai, — ramino mane Zvirblėnas, — vakarė tai jokie prajovai, kad truputį ir šlapias pasirodys!... Many iš darbo grįžti. Visokių darbų gi čia esama... Tiesa, Silvestrai, aš manau tau būtų neprošai kokį kotlietą ir skilvį imetus!...

— Atspėjai, atspėjai, — užmiršęs visus vargus nudžiugau, — esu alkanas, kaip zoologijos sodo vilkas!

— Taiigi, — kalbėjo Zvirblėnas švelniu balsu, — čia pat pašonėje turime tokią valgyklėlę. Tik per gatvę. Puikiai gamina ir nebrangu.

Mano dešinę ausį nuo tų Zvirblėno žodžių mešlungis surietė.

— Ka, — sakau, — o tu savo kuknios neturi, kad mes po valgyklas trankysimės?

— A... — numykė Zvirblėnas, — turiu tai turėti, bet žinai... nu, kaip čia pasakius, tu truputį drėgnas. O žinai, Barbora, iš tų švelnių asabų... Savo gyvenime tvarto nemačiusi! Pagaliau... a, tu suprantai mane. Su moteriškomis reikia vis atsargiai... —

Valgykloje prie mūsų stalo tuojau prisistatė tokia skaitaveidė, raitytai plaukais ir persiėviečiančiomis šnervėmis mergaitė. Ji kukliai laikė savo rankytes po tokia mažiuke prijuosteile ir, badydama šiltais žvilgsniais raudoną Zvirblėno nosį, įdėmiai klausėsi jo įsakymų. Porą kartų įnai piktai debtelėjo į mane ir jos nosikė kiekvieną kartą piktai susiriesdavo.

Kad tu kur, Zvirblėnai, keptais buožgalviais pasprigtum! — pamaniau širdies dugne. — Dėl tų tavo triūbų ir dvokių dabar, kaip žvynė spastuose! Jei ne tas mano kvapas, tai dar pažiūrėtum, su kuo ji meiliau kalbėtų!

Po valandėlės ant mūsų stalo jau garavo kotlietai, švelniuose garuose skendėjo taukuotos bulvės, aukštus kaklus ištiesusios stovėjo visokiais ženklais numargintos minkštų gerimų bonkos ir padriki, kaip vergai prie karaliaus kojų, gulėjo sidabru blizga peiliai, šakutės bei kitokie prie poniškų valgi

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas, Veltui suteikti informaciją apie parduodamus namus, paskolas, būstus ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS
skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

- \$3000 įmokėti Bloor-Dufferin. 6 did. kambarių mūr., alyva apšild. namas. Gražus kiemas ir garažas. Kaina \$11.500.
- \$3500 įmokėti Bloor-Ossington. 7 kamb. Dvieju aukštu mūrinis su garažu namas. Kaina \$10.500.
- \$4000 įmokėti Bloor-Dovercourt Rd. 6 kambarių mūrinis, atskiras, 8 m. senumo su visais modern. įrengimais. Didelis kiemas ir garažas. Kaina \$12.800.
- \$18.000 High Park rajone. 17 didelių kambarių. 4 virt., 3 vonios, mūrinis su garažu. \$420 pajamų į mėnesį ir 3 kamb. savininkui.
- \$5500 įmokėti Bloor-Indian Rd. 10 didelių kambarių atskiras mūrinis su garažais namas. Dvi virtuvės ir dvi vonios. Kaina \$17.800.
- \$28.500 High Park Blvd. 13 didelių kambarių su baldais. \$565 pajamų į mėnesį ir 4 kambariai savininkui. Geros pirkimo sąlygos.

R. TESLIA

Real Estate

863 BLOOR STREET WEST
(prie Ossington Ave.)

GERIAUSIAS DOVANŲ PASIRINKIMAS

naujai atidarytoje liet. parduotuvėje

"THE TIMES"

CIGAR AND GIFT STORE

1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547
Krautuvė atidaryta nuo 8 iki 10 val.
vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 10 v. v.

Sav. J. BEŽINSKAS

DĖMESIO! Valgyklą "BALTIC" DĖMESIO!

870 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont

perėmė naujas savininkas. - - Valgiai gaminami pagal lietuvių skonį iš šviežių produktų. Gamina prityrusios virėjos
Sav. Feliksas Jonynas

TEL. EM 3-2131
Budime 24 valandas

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS - vaistininkas

19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)

RECEPTAMS NAUJIESiems AR SENIEMS tik paskambink ar parašyk - mes pristatysime kuo greičiausiai.

TAIP PAT TURIME: Trejos devynerios, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, kosmetikos, vitaminų ir tt.

TELEFONAS MU. 9543

VALANDOS 9 a.m. - 9 p.m.

MISINYS
PAGAL
JŲSŲ
SKONĮ

Atliko Europos specialistai

SVARA - GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujaisiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Specialybė: Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

138-46 Claremont Str. - Tel. WA. 4557

30 metų valymo patirtimas

Jeil norite pirkti ar parduoti

namus, apartamentus, hotelius ir kt. būstus, mes mielai suteiksime sąžiningą patarnavimą.

Pardavimui turime didelį pasirinkimą.

Prašome kreiptis:

JOHN BARCAS

Atstovauju:

MIDDLETON Real Estate

343 SPADINA AVE. TEL. EM. 4-6868

Namų adresas: 213 Keele St., Toronto, Ont. Tel. LY. 8707

WINNIPEG, Man.

Mokykla

Trijų Karalių diena pradžios mokyklos mokytojai padarė pirmą šiu metų posėdį ir pasiskirstė pareigomis: kun. J. Bertasius mokyklos vedėjas, kapelionas ir dėstys Lietuvos istoriją; mokyt. V. Smaizienė - lietuvių kalbą, dainas, tautinius šokius ir pan. dalykus; mokyt. Stefa Kupčiūnienė - geografiją, Lietuvos pažinimą; mokyt. A. Čingienė - tautininkaus kada galėdama. Po sėdės praėjo nuosirdžioje nuotaike pp. Cingų bute, užbaigtas prie gražaus kavos stalo.

Sekmadienį, sausio 6 d., po pamaldų susirinkę St. Paul salėje, sudarė tautinių šokių grupę ir pasiskyrė sau senjūnus.

Mergaičių grupės seniūnė Al. dona Mikalauskaitė, vyrų - Val. entinas Simanavičius. Susirgus balerina p. Villėlmainai Ged. gaudienei, šokių mokyti kviečiama didelė baletų mėgėja mokytoja p. Stefa Kupčiūnienė.

Dvasiniai reikalai

Gruodžio 31 d. Lietuvių Bažnytinio Komiteto nariai - M. Januška, Činga, Bujokas - ir kolonijos kapelionas kun. J. Bertasius padarė oficialų vizitą Winnipeg arkivyskupui P. Pokock. Pasveikino su Kalėdų ir Naujų Metų šventėmis. Ta proga iškelta dovana: knyga "Vilnius the Capital of Lithuania" Jo Ekscelencija arkivyskupas labai maloniai priėmė sveikinimus ir dovaną ir pažadėjo visuose reikaluose padėti. Jis taip pat patvirtino lietuvių bažnytinės bendruomenės savitumą vardu "Missio Catholicorum pro Lithuania" ir jos kapelionas paskirtas titulu "Missionarius pro fidelibus linguae Lithuanicae" su visomis misionieriaus teisėmis, pareigomis ir privilegijomis.

Kadangi kolonija neturi savos bažnyčios, tad tenka nuomoti gražią šv. Povilo jėzuitų bažnyčią, prie kurios yra didelis viešnuolyno koridorius, lietuvių "šventorium" vadinamas, kur

Tautinių šokių grupė
Jei kas skaitytų, kad čia šalta ir visa užsnigę, būtų neteisybė.

Dr. Peter MORKIS

PERKELE

savo dantų kabinetą į

1082 BLOOR ST. W.

(į rytus nuo Dufferin St.)
Tel. OL. 4451. Toronto 4, Ont.

Seymour Hermant

ADVOKATAS, NOTARAS

ir tt.

Suite 410,

394 Bay St., Toronto, Ont.

Telef.: EM. 4-9912.

LIETUVIS ELEKTROS - RADIO TECHNIKAS

Taisau įvairių firmų radio aparatus ir kitus šios srities darbus atlieku. Pareikalavus atvyksiu į Jūsų namus. Skambinti po 4 val. vak. Tel. MU. 1364.

ANT CEPONIS
564 Indian Grove, Toronto

KEPAME

juodą ir baltą ruginę duoną. Taip pat primame užsakymus sviesto tortams ir kt. pyragaičiams.

ESTO BAKERY

1017 Pape Ave., Toronto, Ont.
Telef. GL. 2607
vakarais LL. 6173.
Savininkas S. Krabi.

LUNA foto studija

984 DUNDAS ST. W.

TORONTO

Telef. ME. 8967

prieš pamaldas ir po pamaldų susirinkę lietuvių gali pasišnekučiuoti, išpūdzias pasidalinti, išgirsti visas savaitės naujienas. Čia gera proga vyresniesiems pypkes išbandyti, o jauniui savoje kompanijoje pasijuokti. Vaizdas tikro lietuviško pašventoriaus.

Dėka bendrų jėgų kolonija pajėgia apmokėti bažnyčios nuomą, kunigo išlaikymą (sumokant už maistą ir butą) ir dar duoti, kad ir kuklią, alga kunigui ir vargonininkui. Tikrai, tai gali pajęgti tik duosni lietuviška širdis, ir didelis patriotizmas. Tuo būdu išsaugoma nepriklausomybė, nėra įjungti nei į vieną svetimą parapiją ir gali išlaikyti grynai lietuvišką charakterį. Atvykęs į pamaldas pasijunti esąs lietuviškoje bažnyčioje.

Nors kolonija ir nedidelė, bet turi gražų chorą, vadovaujamą p. Šopagos, kuris ypač gražiai pasirodė kalėdinėmis giesmėmis. Klausydamas tų lietuviškų kalėdinių melodijų pasijunti, tarsi, esąs savajame krašte, o tas "Muškim būgnais, trimtuokim" skamba ne tik ausyse, bet ir širdyje.

Sumažėjus darbams, imigracinėje stovykloje yra apie 200 atvykusių iš Europos imigrantų, kurie negauna darbo. Imigrantų tarpe daugiausia yra vokiečių.

Otava. - Dvi Anglų bankų firmos nusprendė Kanadoje sukurti naują stambią bendrovę krašto ištekliais išnaudoti.

Niujorkas. - JAV kariuomenės žiemos manevruose Kanados pasieny 16.000 kv. mylių poligone busia panaudotos ir atominės bombos.

SAUSIO MĖN.

IŠPARDAVIMAS

Duodame net iki

25% nuolaidos!

Ziem. paltams, kostiumams, kailių apykaklėms, ziem. švarkams, kaklaraščiams, pižamoms, kailiurams marškiniams, šalikams, vilnonėms liemenėms, įvairiems megztukams, sporto švarkams ir kostiumams pagal užsakymą.

Vilnoniai kostiumai - pilna kaina \$62.50 - už \$46.50

Kailių apykaklės švarkams - \$27.50 - už \$23.50

Kaklaraščiai - \$2 ir \$1.50 - už \$1.25

Marškiniai - \$5.95 - už \$4.95

Sporto švarkai - \$35.00 - už \$29.50

Megztiniai - \$8.95 - už \$6.35

Kostiumai pagal užsakymą - \$72.50 - už \$58.00

DERBY MEN'S SHOP

2576 Yonge St., Toronto, Tel. HY. 9624

Savininkas L. SALMONAITIS

SPORTO ŽINIOS

"Vyties" šachmatų pirmenybių turnyras pradėtas

1951 m. gruodžio 16 d. įvyko "Vyties" klubo šachmatininkų susirinkimas. Jame, buvusiam vadovui p. A. Siručiuui atsisakius, nauju išrinktas p. H. Stepaitis. Po diskusijų buvo ištraukti burtai, taip ilgai lauktam turnyrai. Dalyviai, burtų keliu, pasiskirstė šia eile:

Sirutis, Paškauskas, Kaunas, Rimas, Mačiulaitis, Šaltmiras, Fabricijus, Matusevičius, Zilys ir Stepaitis.

Ši grupė laikoma "A" grupe. Numatoma sudaryti ir "B" grupę. Taip pat numatoma lošti po vieną partiją savaitėje, laisvu savaitarimu (nėra patalpų). Turnyras nustatytas baigti kovo 31 d. Šis turnyras duos įtemptos kovos vaizdą ir įdomių rezultatų.

Toronto "Vyties" šachmatininkai - Toronto ukrainiečiai 2:3 (1 nebaigta partija)

Sekmadienį, sausio 12 d. įvyko šachm. pirmenybių rungtynės tarp ukrainiečių ir lietuvių. P. Vaitonio partija atidėta, geresnė padėtis. Likusias rezultatu 2:3 laimėjo Rimas ir Fabricijus. Pralaimėjo Matusevičius, Paškauskas ir Stepaitis.

Šachmatų mėgėjams

Jau trys metai Toronte gyvuoja "Vyties" šachmatininkų būrelis. Bet šis būrelis yra palyginamai mažas, todėl pageidautina, kad daugiau šachmatininkų mėgėjų bei entuziastų prisidėtų prie šio būrelio ir įneštų naujų, dar neįmėgintų, jėgų. Tam tikslui yra numatyta surengti šachmatų turnyras dviuose grupėse. Viena grupė "A" jau sudaryta ir šios turnyras pradėtas. Dalyvauja 10 šachmatininkų. Kas norėtų dalyvauti antroje - "B" grupėje, prašomi užsiregistruoti pas p. H. Stepaitį, šachmatų sekcijos vadovą, "Tulpės" svetainėje. Šios grupės šachmatininkai galės dalyvauti taip pat, kaip ir "A" grupės - tarpklubinės miesto pirmenybių rungtynėse ("B" grupė-klasė). Pirmųjų vietų turnyro laimėtojai galės pereiti į "A" grupę, perlošę matčią su pastutinių vietų "A" grupės žaidėjais.

"Vyties" sporto klubo šachmatų sekcijos vadovybė

Ziemos sporto olimpiada Oslo
Š.m. vasario 14-25 d. Norvegijos sostinėje įvyks pasaulinė žiemos sporto olimpiada. Laukiama daug svečių iš viso pasaulio. Numatoma, kad pasirošimas olimpiadai kainuos 10.000.000 kronų arba \$1.400.000. Pajamų tiesioginių laukiama apie \$600.000. Tačiau norvegai olimpiados nelaiko nuostolinga, nes svečiai krašte išleis daug pinigų.

Daug rūpesčių vyriausybei ir miesto valdybai teikia svečių apgyvendinimo klausimas, nes Norvegijoje po karo jaučiamas didelis patalpų trūkumas. Viešbučių neužteks. Dėl to tai suorganizuotas turistų apgyvendinimas privačiuose butuose. Tūkstančiai norvegų yra sutikę priimti svečių savo privačiuose namuose. Be to, pastatytas specialus olimpinis miestas, kuris vėliau bus panaudotas kaip studentų bei jaunimo kolonijos.

Žaidimų centras bus Bislet stadionas Oslo miesto centre, talpinąs 28.000 žiūrovų. Čia vyks hockey ir figūrinis bei greičio čiuožimai, taip pat atidarymo bei uždarymo ceremonijos. Bet daugiausia lankytojų tikimasi Holmenkollen aukštumoje, kur įrengti bene žymiausi pasaulyje ski suolių slaidai. Ten žiūrovų gali būti 15.000.

Buv. pasaulio dailiojo žiūvizmo meistrė anglė Cecilija Colledge treniruoja amerikiečius dailiojo čiuožimo pirmenybėms Oslo, Norvegijoje.

Seši japonų greičio čiuožėjai išskrido į Oslo dalyvauti žiemos sporto pirmenybėse. Čekų teniso čempionas ir žinomas ledo ritulio žaidėjas Drobnių, kuris 1948 m. padėjo Čekoslovakijos komandai laimėti sidabro medalį, Šveicarijoje treniruoja ledo ritulio komandą.

V. Vokietijos universitetų sporto vadovybė nutarė universitetų studentų pirmenybėse neįleisti dalyvauti tiems studentams, kurie yra dalyvavę bet kuriose rungtynėse kaip profesionalai.

Stalo tenisas
1938 m. pasaulinės pirmenybės Londone stalo teniso finalą žiūrėjo 10.000 žiūrovų.

Dabartinis pasaulio meistris yra Johnny Leach - Anglija. Rungtynėse tarp Australijos ir Prancūzijos meistrių dėl vieno taško 20 minučių laikotarpyje sviedinys perėjo per tinklą 1590 kartų.

Rungtynėse su V. Bama (daugkartinis pasaulio meistris) Szabada (abu čekoslovakai) sviedinį paimti atsitraukęs nuo stalo net už 12 metrų!

Senasis pasaulis dar nėra niekada perleisęs stalo teniso pasaulio meistro titulo naujajam - P. ir S. Amerikos žemynui.

Lukas.

SPORTAS LIETUVOJE

TSRS stalo teniso pirmenybės po sunkių kovų laimėjo armėnas Akopianas ir estė Mitrow, kuri finale nugalėjo vilniečių Balčiūnienę. Šiai teko antroji vieta. Žilveičiūtė gavo trečią, o Vitulskytė-aštuntą. Vyrų grupėje lietuvių Saunoris, Nikolskis, Dzindziliauskas pasiėmė ketvirtą, penktą ir aštuntą vietas. Pirmenybės įvyko Vilniuje.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima išgauti žiedų. Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos prieinamos.

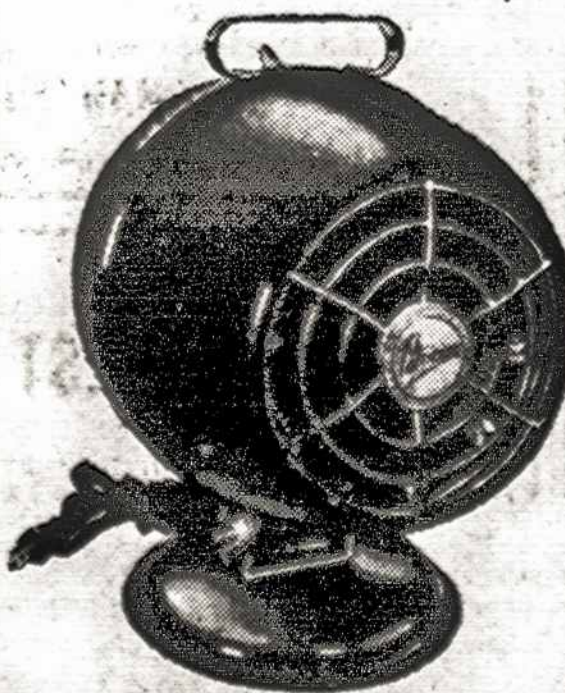
Atidaryta iki 7 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO

ELEKTRINIS
ŠILDYTUVAS

skleidžia malonią ir stiprią šilimą
pigiausia kaina. Nepraleiskite progos
išsigyti šį šildymo prietaisą
tik už \$19.50

Namų apartamentams, svečių kambariams tik PATRICIAN šildytuvai. Jis puikiai šildo be alyvos ir žibalo dūmų kvapo. Atvykite į mūsų demonstravimo įstaigą - įsitikinsite kaip puikiai veikia šis šildytuvai.

Kreipkitės į mūsų atstovą

lietuviams

P. VILUTI,

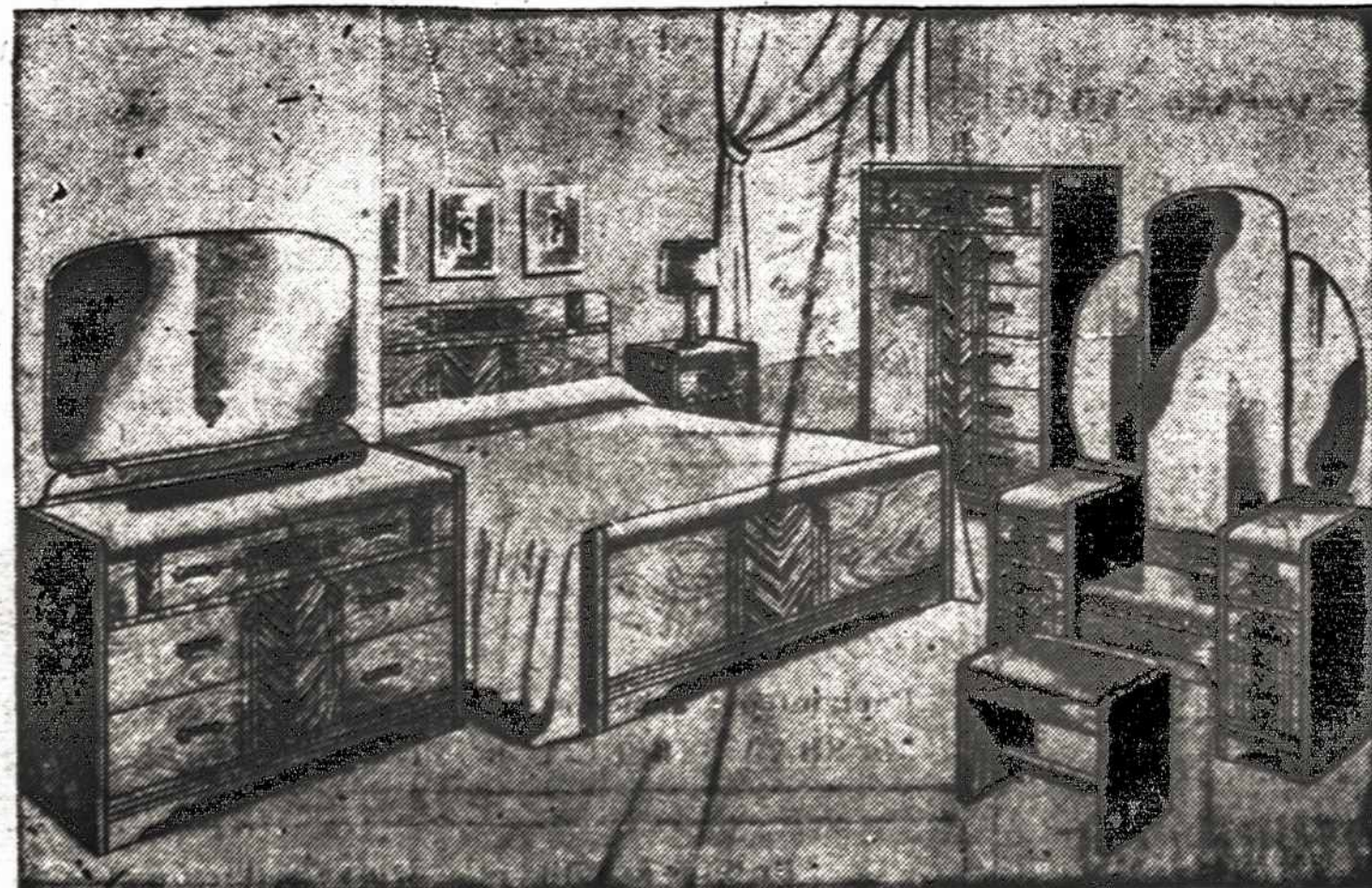
vakarais skambinkite jam

LA. 9330, įstaigos tel. WA. 2381

Patrician Mfrs. Ltd.

293 King St. W. Tel. WA. 2381

TORONTO, CANADA

Pažvelkite į šį modernų miegamąjį!

TURIME: įvairių kambariams ir virtuvėms modernių baldų: lovų-sofų, Philips radio, skalbimo mašinų, šaldytuvų, gazo, elektros ir anglies krosnių. Geros išsimokėjimo sąlygos

COLLIS Furniture Company

439 QUEEN ST. W. (prie Spadina Ave.)

Telef. PL. 8094, PL. 8095

DR. F. TICKETT

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir
7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef. WA 3754

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto
(kampus Euclid Ave.)
Pirmą vakarais pagal susita-
rimą. Tel. WA 9822

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

Dr. WILLIAM J. ZINCHESEN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir
7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadie-
niais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS

M. STEFANUK

(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko
akinius, jei reikalinga
Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau aki-
nius suaugusiems ir vaikams.
Priėmimo valandos: kasdien
nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadien, pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto
kampus 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių
defektams. Ištiria akių ner-
vus, kurie dažnai sukelia gal-
vos skaudėjimą ir nervingumą.
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

W. A. LENCKI, B. A.

Advokatas — Notaras

73 Adelaide St. W.

Room 322

Telefonas EL 3161

Toronto

SHIFF'S

VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West, Toronto
Telefonas EM 4-8649

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS,

ADVOKATAS,

NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.
Room 204, 221 Victoria St.
office telef. PL 1753,
Res. tel. LY 5797

MANN-MARTEL

BLOOR-INDIAN RD.
\$11.500 atskiras mūrinis duplex.
10 kambarių, 2 virtuvės, 2
vonios. Karšto vandens ap-
šildymas. Garazas. Prie-
namas įmokėjimas. Geras
pirkimas 2 šeimoms susi-
dėjus.

BLOOR — DUFFERIN
\$3.500 įmokėti. Balansas \$8.000.
6 kambarių mūrin. namas,
2 virtuvės, alyvos apšildy-
mas. Garazas.

DUNDAS-CRAWFORD
\$13.500. Krautuvė ir 5 kambarių
butas. Lietuviškas distrik-
tas, gera prekybinė vieta,
prieš parką. Tinka bet ko-
kios rūšies biznui. Savi-
ninkas apleidžia Torontą
ir išparduoja savo turta
žemiau rinkos kainos.

ST. CLAIR-McROBERTS
\$13.500. 7 kamb., atskiras, mūrin.
geram stovų namas, gra-
žioje ramioje gatvėje, aly-
va apšildomas, 2 virtuvės,
dvigubas garazas, su pri-
vatiu įvažiuoju. Didelis
sklypas, vaismedžiai.

INDIAN RD.
\$16.500. 8 gražiai dekoruoti kam-
bariai, atskiras mūrinis na-
mas. Karšto vandens su
alyva apšildymas. Didelis
gražus sklypas su šoniniu
įvažiuoju. 2 moderniškos
virtuvės. Geras pirkimas.

Visais namų pirkimo ar pardavi-
mo reikalais kreipkitės į

V. MEILUS

1663 Bloor St. W. Tel. OL 2354

MANN & MARTEL

REALTORS

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų,
vaikų ir vyrų batai, norma-
laus dydžio ir platus
(EE-EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės,
šeimų nuotraukos ir spalvoti
portretai

Darbas pirmos rūšies

YORK PACKING CO. LTD.

104-106 Trowell Ave., Tel. JU. 2794. JU. 5197. Toronto 9, Ont.

Mes gaminame geriausios
kokybės produktus:

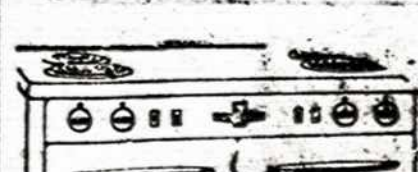
šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.
Rinkos kainomis.

Priimami užsakymai vestuvėms,
piknikams, pokyliams.

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

Patarnauja lietuviams jau 16-ka metų!

Turime pilnus baldų kompleksus
įvairiems kambariams. Skambin-
kit mums, mes savą auto paimsim
ir atvešime krautuvėn VETUL.

Dėmesio!!

Sis kuponas vertas \$10.00
jei pirsite prekių už \$100.00.

BEAVER BEDDING & UPH. CO.

2605 Dundas St. W., Toronto. Tel. JU. 3811

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisydas ir peršuvimus.
Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prie atėdami skambinkite: EM 4-6509

TEL. WA 6812

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų.
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio —
komplektus ir parduodame kilimus.

- lovų komplektai,
- suvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

DAR NE VISKAS

Iš pirmo požiūrio atrodo, kad
Sovietų Sąjungoje jau viskas su-
valstybinta: žemė, namai, daržai,
sodai, mašinos, gyvuliai, žvėrys,
žmonės, paukščiai, žuvis, drabu-
žiai, siuvėjų adatos, kirpėjų skus-
tuval, kurpių ylos ir tt. Taip pat
suvalstybinta spauda, radio, dai-
nos, šokiai, muzika, mintys ir
pan. Bet dar ne taškas. Yra davi-
nių, kad dar kažkas bus suvalsty-
binta; kažkas dar laikinai liks
laisvai.

Numatoma suvalstybinti de-
besis ir mėnuli. Saulė ir žvaigž-
dės jau suvalstybtos. Su saulės
suvalstybimu daug vargo tur-
ti sovietų kaimynai, ypač sate-
litai. Jiems saulė dažnai taip
pritremsta, kad tenka jos pars-
ižvežti iš Maskvos.

Su žvaigždžių suvalstybini-
mu yra sunkumų ir patiems so-
vietams, nes į jas reikiama pre-
tenzijų ir Dėdė Samas. Kam
žvaigždės tikrai priklausys —
parodys greita ateitis.

Su mėnulio suvalstybiniu
sunkumų nebus, nes jo mažesnę
pusę turi turkai. Numatoma
už tą pusę turkams pasiūlyti
Maskvos saulės šviesos. Reikalas
greit paaškęs, jei tik genialusis
sūris lunatikas negalavimais.

Buvo numatyta suvalstybinti
žiurkes ir peles. Bet genialusis,
rodydamas gerą širdį kolchozo
laisvams piliečiams, numato
tuos žvėris palikti nesuvalstybin-
tus ir leisti kolchozininkams juos
laisvai medžioti, nenaudojant
brakonieriškų priemonių. Dali
kailiukų kolchozininkai turės
pristatyti į valstybinius sandė-
lius. Iš jų bus siuvami enkave-
distų žmonoms žieminiai paltai.

Už kalnietiškas landžijas gy-
vulėliai liks nesuvalstybtini. Jie
neužima daug vietos ir nereika-
lauja maisto pagal valstybinį
planą. O be to, jie primena sovie-
tų gyventojams, kad jie dar yra
gyvi ir laimingi.

Sliekai bus suvalstybtini, nes
ko gero, sotūs sovietų gyventojai
iš išdykumo užsimanys iš jų iš-
sivirti makaronų sriubos.

Iš grybų suvalstybtini bus tik
baravykai. Marinuoti jie labai
tinka prie vėdos. Pirmoje eilė-
je juos naudos genialusis, o jei
liks, tai galės naudoti ir mažiaus
genialūs.

Iš miško uogų bus suvalstybin-
tos mėlynės. Jų vagis bus galima
lengvai išaiškinti dar tą pačią
dieną.

Šermukšnio uogos ir pats me-

dis bus suvalstybtas ir laiko-
mas ypatingoje valstybės apsau-
goje. Mat, šermukšnio uogos tin-
ka vėdai sustiprinti. O tokia
vėdka labai reikalinga apglušti
vakarų diplomatams, kai jie
atvažiuoja į Maskvą derybų.
Šermukšnio medis bus apsaugo-
tas nuo liaudies priešu. Kaip ži-
noma, šermukšnio lazda labai
pavojinga visiems velniams: su
ūtais ir be jų.

Dilgynių mažai krūmeliai nebus
suvalstybtini. Iš jų laimingieji
sovietų piliečiai galės išsivirti
sriubos.

Krieni bus suvalstybtini ir
pardavinėjami pagal partijos pa-
žymėjimus patikimiesiems. Liau-
dies priešai jų visai negaus pirk-
ti, kad nenunuodytų raudonar-
miečių.

Pienės bus suvalstybtos, kad
jų kartais nesunaudotų kolcho-
zininko paršiukas. Pienių pūkai
bus surenkami valstybinių prie-
volių pavydale. Iš jų bus gami-
nami raudonarbiečiams vatinu-
kai. Tokius vatinukus galės gauti
pirti ir stachanoviečiai.

Kas daugiau bus suvalstybtina,
nutaras genialiojo parėdymu su-
sirinęs slapto posėdžio Aukš-
čiausias Sovietas.

V.

Vos išlikau gyvas

— Žinai, praeitą naktį vos iš-
likau gyvas. Staiga pabundu ir
matau, kad kambarį kažkas bal-
tuoja. Aš pašaukiu, bet nieko ne-
atsako. Griebiu ginklą ir šaunu.
Vis nejudu. Įžiebiu šviesą — žū-
riu, gi mano dieniniai marškiniai
ant kėdės.

— Gerai, bet kaip gi tu galė-
jai žūti?

— Išvaizduok, o jei gulda-
mas būčiau pamiršęs marškinius
nusivilkti?

Dar nebaigė

Mažoji Agutė pradėjo lankyti
mokyklą. Pirmą mokslo metų
dieną grįžo iš mokyklos. Motina
ją klausia:

— Na, ką mokė mokykloje?

— Nedaug. Rytoj reikės vėl
eiti.

Negalėjo

Teatre susinervinęs žiurovas
kaimynui:

— Na, Tamsta, su savo kosuliu
galėjai ir namie pabūti.

— Ir aš taip maniau. Bet mano
žmona, nebeapkęsdama to, išginė
mane iš namų.

Spraga

Pagyvenusį ponį dėsto:
— Vyrų panašūs į dantis. Juos
išgyti nelengva. Kai jau turi, dėl
jų dažnai pakeli didelių skaus-
mų ir susikrūtimų, o kai neten-
ki — lieka nemaloni spraga.

WINDSOR, Ont.

Darnai sugyvena ir gražiai
kuriasi

Neperskaitlingiausia Windsor
kolonija gražiai tvarkosi ir sek-
mingai kuriasi. Beveik kas mė-
nuo, neskaitant sėkmadienių pa-
maldų, esti bendri tautiečių su-
ėjimai: susirinkimas, šokių va-
karas ar koks nors kitas parem-
gimas. Tos pačios dabartinės bė-
dos, atėitės planai, bei tėvynės
kančių prisiminimai, visus sujun-
gia į vieną darnią šeimą — ben-
druomenę, kuriai šiuo metu va-
dovauja p. P. Januška.

Pavieniam atskirų asmenų
gyvenime matosi ryžtas kuo ge-
riau ir greičiau įsikurti. Susitau-
pę pinigų, juos investuoja įsigy-
dami vienoki ar kitoki daiktą.
Priskaitoma 6-tą asmenų, iš nau-
jų ateivių, turinčių auto maši-
nas ir 10 pirkusių gyvenamų
namus. Namus pirti verčia ja
aplinkybė, kad paprasčiausias
butas kainuoja 60-70 dolerių mė-
nesiui.

Lietuviškumo ugdymas

Dažnai kalbame apie tėvynės
meilę, bet praktiškai gyvenime
ne visur pakankamai jos paro-
dome. Tą visi galėjome pastebėti
ir per bendrą vaikų eglutę,
kur iš 30-ties vaikų neatširodė
nei vienas, kuris atsakytų į Ka-
lėdų senio klausimus: "Koks
miestas Lietuvos sostinė?" ar
"Kokia didžiausia Lietuvos
upė?". Tai dėmė tėvams, kurią
turime kuo greičiausiai pašalinti.

Iš to turime suprasti liet. šešta-
dieninės mokyklos reikalingu-
mą Windsor. Gerai, kad Kalė-
dų senelis mokojo dar kelias sve-
timas kalbas, kitaip nebūtų galė-
jęs susikalbėti su keliais mažai-
siais mūsų lietuviukais.

E. Barisienė.

Brangiausias dokumentas

Valdanti rytų Vokietijoje ko-
munistinė, vad. Vienybės, parti-
ja paskelbė, kad "partijos nario
knygtutė turi būti nešiojama ant
krūtinės, specialiai paruoštame
maišelyje. Kas ją pinigineje ne-
šios, bus baudžiamas. Nes aukš-
čiausias dokumentas, kokį mes
turime, turi būti nešiojamas ant
sirdies".

— Vašingtonas. — Priešameri-
kinei veiklai tirti komitetas kon-
statavo, kad sovietinis šnipinėji-
mas JAV yra taip išaugęs, kad
būtina yra griebtis ypatingų
priemonių. Komitetas siūlo įves-
ti už šnipinėjimą mirties baus-
mę ir taikos metu, kaip kad yra
už žmogžudystę.

Paieškojimai

Joną Čepėną prašau atsilipti
ar apie jį žinantieji pranešti šiuo-
 adresu: Petras Karaliūnas, 576
York Str., London, Ont.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius biznius Hamiltono,
St. Catharines ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D A G E L I S, Telef. 9-4684 arba 5-1509
reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker
and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome
gazo ir alyvos krosnių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

FREEMAN & NEWTON

Real Estate Brokers, Simcoe, Ont.

Didelis šloje apylinkėje (Simcoe, Delhi, Tillsonburg) tabako
farmų pasirinkimas su neaukštu įmokėjimu grynais, pra-
dedant \$3000, aukšty.

Reikalingi du 50% kompanijonai, su \$3000 ir \$2500.

KREIPKITES Į MŪSŲ BENRADARBĮ

Juozą Zemaitį,

R.R. 6 Simcoe, Ont. Telefonas 1542 W. 14 Simcoe

Prityrusi siuvėja

siūva vestuvines ir šiaip įvairias
sukneles, naujausiomis mašomis.

Papigintomis kainomis. — Kreiptis po 5 val. vak.
340 SHAW STREET, TORONTO, ONT. TEL.: LA. 2588

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

Dėmesio! Dėmesio!

Parduodamas apartamentinis pastatas. Įmokėjimui reikalinga
apie \$15.000. Metinės pajamos virš \$11.000. Galima pirkti
keliems asmenims.

Telefonai: KE. 8515, KE. 8516, LY. 7178
S. Kuzmickas - Kuzmas

L. M. MAY

REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

1169 DAVENPORT RD. (prie Ossington)

Parduodant ar perkant namą ar biznius

JOSU PATARNAVIMUI

Antanas-Tony MORKIS

Real Estate darbe turis didelio patyrimo

ROY BURBANK REAL ESTATE

1385 QUEEN ST. W. Toronto (prie Lansdowne)

KE. 7904

Vakarais LL. 5143

Lietuvių Baldų Krautuvė

"MOHAWK FURNITURE"

— 2448 Danforth Ave., Toronto. — Telef. OX. 4444. —

Didelis pasirinkimas baldų, radio, televizijos aparatų, šaldytu-
vų, skalbimo mašinų, krosnių ir vaikų baldų.

Minkštus baldus dirbame pagal užsakymus ir taisome senus.

Lietuviams 10% nuolaida

Krautuvė atidaryta iki 9 val. vakaro.

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes
rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turinti 30 metų profesinę praktiką

Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK

INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.

Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkit: KE 5944.

LONDON FURNITURE CO.

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai — parduodami nauji
ir atnaujinami seni.

Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

**Maistingiausias,
Lengviausias virškinamas,
Pigiausias maistas,**

Turis visų vitaminų yra

TORONTO, Ont.

Parapijos susirinkimas
Sekmadienį, sausio 20 d. 3.30 val. p.p. liet. parapijos salėje šaukiamas Toronto liet. kat. parapijos susirinkimas.

Sv. Kazimiero šventės minėjimas
Popiežius Pijus XII specialia bule šv. Kazimierą yra paskyres Lietuvos jaunimo globėju. Iki šiol šio šventojo Lietuvos Glo- bėjo šventę teminėdavo pavienės jaunimo organizacijos. Ar nebūtų tiksčiau ir prasmingiau, kad šv. Kazimiero diena atei- tų būty švenčiama viso lietuvi- skio jaunimo vardu? Tam inicia- tyvos geriausiai galėtų imtis lie- uviškosios jaunimo organiza- cijos.

236 SLA kuopos nauja valdyba
Sausio 13 d. kuopos mensesnia- me susirinkime naujoji valdyba perėmė pareigas. Dabar valdybos pirmininkas yra J. Jokubynas, vicepir. Novogrodskis, finansų sekretorius O. Indrelienė, izdi- rinkas F. Jokubynienė ir sekre- torius J. Strazdas. Pp. Novo- grodskis, Indrelienė ir Jokuby- nienė ir anksčiau tose pareigose buvo.

Kuopa visu uolumu rengiasi prie metinio parengimo, kuris įvyks vasario 2 d.
Kuopos mėno mėgėjai ruošia idomų ir linksnų vaidinimą. To- rontiečiams tikrai bus neeilinė staigmena.

Pirmas projektas bažnyčiai
Toronto liet. kat. bažnyčios projektų įvertinimo komisija ga- vo pirmą naują bažnyčiai staty- ti eskizinį projektą.

Kaip jau anksčiau spaudoje buvo skelbta, Bažnyčios Statymo Fondo Valdyba išsiuntinėjo apie 30 lietuvių inžinieriams-architek- tams bažnyčios eskiziniams plau- nių projektuoti sąlygas ir juos paprašė planus pristūsti iki šių metų sausio 31 d. Po minėtos da- tos jūrų Bažnyčios Projektų Įver- tinimo komisija, susidedanti iš 5 asmenų, savo posėdyje priėmė tuos planus įvertinti ir už vie- ną tinkamiausią paskirs premiją.

Padėka
Ivykęs Naujų Metų sutikimas parapijos salėje prie apkrautų stalų praėjo labai smagioje nuo- taikoje. Šiam gražiam balui pa- ruošti rengėjų buvo sukaupus visos pastangos. Skanios ir gau- sios vakarienės paruošime dirbo: pp. Jarašiūnienė, Baikauskienė, Matijošaitienė ir Beinorienė. Lo- terijos bilietus platino p. Trin- kienė. Ir visiems, kurie prisidėjo prie baliu pasirošimo, vadovau- jant p. Jarašiūniui, tariame nuo- sirdų aciu.

TLRK Sv. Jono P.D. V-ba.
Padėka
Už nuosirdžius patarimus ir padėjimą man esant ligoninėje Dr. A. Užupienė, Dr. Yčiui, Dr. Valatkai, bei visiems lankiu- siems mane nuosirdus aciu.

Sigita Aušrotienė.

KINO "CENTRE"
772 Dundas St. W. Toronto
Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, sausio 17-19 d.
1. IN OLD LOS ANGELES — Wm. Elliot, Catherine McLeod
2. TEA FOR TWO — spalvota — Doris Day, Gordon McRae

Pirmadienį — trečiadienį, sausio 21-23 d.
1. THE OUTLAW — tik suaugusiems — Jane Russell, Jack Beutel
2. JIMMY STEPS OUT — James Stewart, Paulette Goddard

LINKSMI IR IDOMUS PRIEDAI KIEKVIENOJO PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

APSIRŪPINKITE ANGLIMIS
per mūsų atstovą V. AUŠROTĄ, 263 Havelock St., Toronto
Skambinti telefonu LO. 3647

NORRIS FUEL CO.
30 Polson St., Toronto, tel. GL. 2491.

ZIEMINIŲ RŪBŲ IŠPARDAVIMAS
Nuo šio mėn. 9 d. lietuviško rūbų parduotuvėje
"BELLWOODS DRY GOODS"
921 DUNDAS STREET WEST, TORONTO,
prasideda žieminių rūbų išpardavimas. Moteriškos suknelės, megztukai, sijonai, bluzės. Vyr. ir vaikų megztukai, šilti balti- niai, kelnės ir kiti žieminiai rūbai. Kainos atpigintos iki 40%.

J. Jurksaitis, savininkas.

Lietuvis pigiai perveža baldus,
bagažą, prekes ir kit.
VEZAMA IR I PROVINCIJĄ.
Kreiptis:
235 Pacific Ave., Toronto, Ont.
Telefonas MU. 1214

BALTIC CARTAGE & MOVERS
pergabena baldus, specialistas pervežti šaldytuvus. Transportas visų rūšių. Didelis sunkvežimis. Informacijų kreiptis OL. 1403
9 Delaware Ave., Toronto, Ont
24 valandų tarnyba.

IVAIRIAIS APSIDRAUDIMO
reikalais: namų, auto, gyvy- bės, ligoninės, operacijų, gy- dytojų vizitų ir tt. kreipkitės tik pas
J. BERZINSKĄ,
General Insurance
1212 Dundas St. W. Toronto
Tel. LA. 9547.

Cia pat malonėkite apsimokė- ti ir visus draudos mokesčius. Pavėluotas apsimokėjimas trukdo pašalpos gavimą.

Klaipėdos atvadavimo minėjimas
Minėjimą šiemet organizavo Toronto Maž. Lietuvos Bičiulių draugijos skyrius. Deja, pasitai- kė labai sunkus miesto gyvenimo laikotarpis, prisidėjo dar nelai- mingi įvykiai, tad užsimojimas pereiti sekmadienį tik iš dalies teįvykdytas kuklia akademine dalimi. Meninės dalies visai ne- buvo. Kviesta deklamuoti akto- rė susirgo, choras dėl vykstan- čio tramvajų streiko nepajėgė susirinkti repeticijomis, tad ne- pasirodė, o numatyta kalbėti Ma- žosios Lietuvos atstovė p. Janku- nienė penktadienį nelaimingai pa- slydusi išsisuko koją ir nebe- galėjo ateiti.

Minėjimas buvo pradėtas ML BD-jos Toronto skyriaus pirm. p. Ig. Tamašausko žodžiu, apgai- lestaujančiu visus veiksmus, su- trukdžiusius minėjimo pasiro- šimus ir nurodanti 1923 m. sau- sio 15 d. svėrė mūsų tautos gy- venime. Po to kalbėjo buv. Klaipėdos krašto gubernatorius, gen. konsulas p. min. V. Gylis. Pris- iminę dvi nevienuos tarptauti- nės politikos tendencijas, šiuo metu atstovaujamas JT plenu- mo ir Siaurės Atlanto Sąjungos, p. ministeris nurodė, kad pasikei- timų viltys nenyksta ir sveikin- pastaruoju metu mūsų spaudoje matomą susidomėjimą Lietuvos sienų klausimu. Sustodamas ties vakarinėmis sienomis, p. ministeris trumpa istorine apžvalga užak- centavo Mažosios Lietuvos kra- sto amžiną lietuviškumą.

Antrasis kalbėjęs, Dr. A. Ša- poka koncentravosi į lietuviybės bei lietuviškojo sąjūdžio raidą Mažojoje Lietuvoje, pabrėžda- mas, kad lietuvių ir lietuvišką- ją kultūrą pasaulis pirmiausia pastebėjo Mažojoje Lietuvoje, kad Mažoji Lietuva iš pradžių toli pralenkė D. Lietuvą, pajė- gda duoti net Donelaičių, kai D. Lietuvoje "Bromos atvertos ing- vienai" tebuvo gaminamos. 18 amž. lietuviybės persekiojimas iš pusės vietinių vokiečių ir jo pa- globojimas iš centro valdžios pu- sės Mažojoje Lietuvoje sukūrė karaliui ištikimų — lojalių nuo- taikų atmosferą, kuri neleidė pa- siekti griežtam pasipriešini- miui ir tada, kai centro valdžia ciniškai pareiškė "Lietuviybė turi mirti!", o vokiečiai mokslininkai sukūrė organizaciją mirti pa- smerktos tautos kultūrinėms vertybėms uždokumentuoti. Ma- davimais pradėta kova bei augęs lietuviškos sąjūdžio priedė prie lietuviškosios visuomenės ap- sprendimo susilieti su D. Lietu- va. Tačiau lietuviškos politinės samonės pajėgė pasiekti tik dalis ML visuomenės, dėl to tai ir Klaipėdos krašte mes turėjome tiek daug klaidų. Tai mums rodo, kad ir dabarties pasirengimų lai- kotarpį pirmasis uždavinys yra abiejų Lietuvių visuomeninio su- spratimo ugdymas.

Minėjimas baigtas Tautos him- nu.

Pabaigai gal tiktų mažas su- gretinimas: minėjime dalyvavo apie 100 asmenų. Sunkus susie- kimas mieste be tramvajų! Bet jų nebuvo ir šeštadienį, o vakare ir balių susirinko per 500. Kažin ar ne per daug deklamuojame apie savo tautinių reikalų supratimą ir jautrumą jiems?

A. G.
— Toronto. — Vietinė Hydro komisija pažadėjo už Toronto miesto gatvių apšvietimą neimti atlyginimo. Miestui per metus tas kainuoja apie \$700.000.

OREST HERASYMIUK,
Phm., B., Ph. C.
VAIŠTINĖ
Išpildau receptus ir siūniū vaistus Europon.
204 BATHURST ST.
(prie Queen)
Tel. EM. 3-1979 Toronto, Ont.

MANNING CARTAGE & MOVERS
184 Manning Ave.
Tel. WA-0791.
Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiš- kai, rusiškai ir lenkiškai

Pašaliname pleiskanas
ir sulaukome krentančius plaukus.
Pasielkimas garantuotas.
Atidaryta vakarais
LYDIA LAWTON
636 COLLEGE ST.
Toronto. Tel. ME. 3060.
(prie Health Bread Bakery)

Hamiltono LDMT "Aukuras"
1952 m. sausio 19 dieną, "DAINAVOS" salėje
469 Bay St. N. rengia
**JUMORO-
SOKIŲ
VAKARĄ**
Programoje vieno veiksmo komedija "Motėris ir vagis"
ir kiti nemažiau įdomūs kavalai.
Bus išgerti ir užkasti.
Visus kviečiame atsilankyti.
Groja "Aidas". Pradžią 7 val. vak.

Dėmesio!
Sokių ir muzikos mėgėjams!
1952 m. sausio 26 d. 7 val. vak., Hamiltone,
213 JAMES STR. N. (buv. Central Hall)
HAMILTONO LIET. ORKESTRAS "AIDAS"
ruošia savo metines —
KONCERTA
Programoje: baletas, moterų balsų trio, instrumentų solo, visai naujas lietuviškų melodijų popuri ir kt.
Po meninės dalies šokiai, kurių repertuaras labai platus ir naujas. Turtinas bufetas. Loterija.
Maloniai kviečiami visi, iš arti ir toli.
HLO "Aidas" Vadovas.
P.S. Dėl orkestro kreiptis: S. Jokubaitis, 16 Mulberry Str., Hamilton, Telef. 8-4340.

Pasiskirstė pareigomis
Naujai išrinktoji "Ziburių" Spaudos Bendrovės Valdyba pa- siskirstė pareigomis šitaip:
A. Rinkūnas — pirmininkas ir reikalų vedėjas, L. Šalna — vi- cepirmininkas ir izdininkas, E. Abromaitis — sekretorius ir lei- dinių platintojas, Imbrasas — šė- rū sekretorius, K. Rusinas — na- rrys ir spaustuvės vedėjas.

Vedybos ir krikštynos
Praeitą savaitę susituokė: B. Bagdonas ir M. Matijošaitė; V. Vingelis ir G. Grinskytė; J. Du- bilevičius ir J. Maculevičiūtė. Pa- krikštyta: R. J. Deimantavičius ir Dana M. Kazlauskaitė.

Atitaisymas
Pereito "T2" Nr. Toronto kro- nikos žinutėje "Vedybos" para- šyta, kad A. Zakarevičius susi- tuokė su O. Liubinskaitė. Ištik- rūjų A. Zakarevičius susituokė su Danute Grinkaitė.
Labai atsiprašome.

Draugo, Tėv. Ziburių, Laiškų Liet., Liet. Dienų, Kario, Tėvų Kelio, Life, Time, Ensign, R. ir Cath. Digest, Coronet, Look, Omnibook, Newsweek, Sat. Eve- ning Post ir kitų žurnalų PRENUMERATAS
priima ir pratęsia įgaliojatus atstovus VYT. AUŠROTAS.
263 Havelock St. Tel. LO. 3647
Sėkmadieniais: parapijos salėje.

Dr. A. Pacevičius
Gdytojas ir Chirurgas
PERKELE KABINETĄ I
314 BATHURST ST.
Toronto
Tel. EM. 4-7146
Namų adr.: 6 Marshall St.
Tel. LL. 5769
Kalbamos valandos:
Kasdien nuo 11-12 val., 2-4 val.
po pietų ir 7-9 val. vak. Sešta- dieniais ir sekmadieniais pagal susitarimą.

OREST HERASYMIUK,
Phm., B., Ph. C.
VAIŠTINĖ
Išpildau receptus ir siūniū vaistus Europon.
204 BATHURST ST.
(prie Queen)
Tel. EM. 3-1979 Toronto, Ont.

MANNING CARTAGE & MOVERS
184 Manning Ave.
Tel. WA-0791.
Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiš- kai, rusiškai ir lenkiškai

Pašaliname pleiskanas
ir sulaukome krentančius plaukus.
Pasielkimas garantuotas.
Atidaryta vakarais
LYDIA LAWTON
636 COLLEGE ST.
Toronto. Tel. ME. 3060.
(prie Health Bread Bakery)

MONTREAL, Que.

KLB LOKo posėdis
Sausio 11 d. įvykusiame posė- dy sudaryta komisija iš p. Kud- zmos (LAS), p. Staškevičiaus (K LS) ir p. Paukščiūčio (KLCT) pa- tikrinti kartotekai ir išskaičiuoti pagal ją kiek kiekvienai apygar- dai tenka rinktinę atstovų į KLB Tarybą. Pagal jų patiektus da- viniuos sekanciam posėdyje — sausio 25 d. — bus nustatytas rinktinę atstovų skaičius apyg- gardomis ir prasidės kandidatų sąrašų priėmimas. Tuo tarpu su- registruota per 4700 lietuvių.

LASo atstovavimo klausimas
Toronto ALOke ir KLB LOKE atidėtas sekanciam posėdžiui. Nutarta pasiūlyti protesto rezol- liuciją prieš Lietuvių Tautos nai- kinimą Jungtinių Tautų na- riams. Numatyta aktyviai daly- vauti Montreale besikuriantia- me "Canadian Society for the Aid to the Refugees", kuris yra vadovaujamas žymių kanadie- čių ir žada įvairiai pagelbėti treimtiniais (darbo, būties, profe- siniais ir kt. reikalais).

Pavykęs Maž. Lietuvos minėjimas
Klaipėdos prijungimo minėji- mą organizavo Maž. Lietuvių Bi- čiulių Dr. ja, 220 Pine Ave. Pa- maldos įvyko Aušros Vartų pa- rapijos bažnyčioje, o aktas mokyk- los salėje. Po įžanginės pirmini- ko kalbos ilgesnį pranešimą pa- darė iš JAV atvykęs Gen. Konsu- las p. Budrys. Prelegentas 'pats vadovavo, Klaipėdos sukilimui, ilgokai buvo Lietuvos įgaliojimo įstaigos Klaipėdoje pavaduoto- jį, todėl patiekė skaitlingiems dalyviams eilę naujų, jo paties pergyventų faktų ir buvo iškla- sytas su dideliu susidomėjimu.

Po pranešimo sekė meninė da- lis, kurią išpildė dainininkės pp. Ivaškevičiūtės, dramaturgė p. Puškevičiūtė, pianistas p. Smil- gevičius ir muzikas p. Gailevi- čius. Minėjimas buvo pradėtas Maž. Lietuvos ir baigtas Lietuvos himnais.

Minėjimą baigus, Montreale ALOko pirm. p. Toliūšiui pasiū- lius, dalyviai priėmė Jungt. Tau- toms protesto rezoluciją prieš Lietuvių Tautos naikinimą.

Vienas iš dalyvių, teisininkas Gražys, dar bandė kelti Montrea- liu lietuvių bendruomenės apy- linkės organizavimo reikalą, ne- belaukiant LOKų leidimų, bet

LONDON, Ont.
— Joną Ulinską, kuriam vai- ruojant automobilį žuvo Ona Gurcinienė, o jos dukrai buvo nulaužtos abi rankos. Londono teismo sausio teismas sausio 10 d. nubaudė 2 mėn. kalėjimo ir atėmė leidimą 1 metams važ- nėti mašina.

— Leonas Statkus išvažiuoja Vokietijon verslo ir turizmo tiks- lais. Mano pabūvoti Prancūzijo- je, Šveicarijoje ir gal net Itali- joje.

— Naujų Metų sutikimas pra-ėjo linksmoj, draugiškoj nuotai- koj. Statkų salė buvo pilna sve- čių. Grojo nauja lietuvių kapela p. J. Adomaičio vadovaujama. Salė buvo skoningai papuošta. Tai nuopelnas naujos lietuvių bendruomenės valdybos. Naujai valdybai linkime nuveikti daug gražių ir kultūrinių darbų. Nau- jų metų dieną pamaldos buvo naujoj, gražioj ir erdvoj St. Pat- ricks bažnyčioje.

Adv. Jer. Valaitis.

AR JUS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?
DIDELI IR MAZI NAMAI PARDUODAMI TORONTE: CENTRE IR ŠIAUREJE.
Jeigu turite įmokėti \$3000 ar daugiau, mes galime parūpinti tolimesnį finansavimą.
Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543 arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews

H.M. DAVY & Co
REAL ESTATE BROKERS
105 RONSEVALLES AVE.
TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101

jam buvo ALOko narių atsaky- ta, kad už dviejų savačių bus specialus Montrealeo lietuvių su- sirinkimas KLB reikalams, tai ten ir bus galima padiskutuoti.

Išvyko Dr. Sungaila
Rudenį McGill universitete išlaikęs gydytojo egzaminus Dr. J. Sungaila išvyko į Saskatchewan provinciją Wakau apylinkės gydytoju. Jo žinioje bus ir 20 lovų ligoninė.

Dr. Sungaila buvo aktyvus vi- suomenininkas ir paslaugus lie- tuvių gydytojas. Montrealečiai džiaugiasi Dr. Sungailos pasise- kimais, bet kartu ir gailisi jo ne- tekdami.

Moksio įstaigų jubiliejus
1952 m. Kanadoje 100 metų jubiliejų švęs bent kelios mokslo įstaigos.

Pirmiausia tai Lavalio univer- sitetas Quebece, išsivystęs ir vardą gavęs nuo pirmojo "Nau- josios Prancūzijos" vyskupo La- val, 17 amž., įkurtos mokyklos kunigams paruošti.

Sv. Mykolo dieną bus taip pat švenčiamas 100 metų jubiliejus Toronto šv. Mykolo kolegijos, įkurtos bazilijonų, kurioje veikia ir Pontifikalinis Mediavalių Studijų Institutas su teologijos ir filosofijos skyriais.

Pagalau 100 metų jubiliejų 1952 m. švęs Toronto anglikonų šv. Trejybės kolegija, įkurta vys- kupo Strachan. Šiosios jubiliej- us bus švenčiamas anksčiausiai — sausio 13 d.

Toronto pragyvenimo indeksas
yra žemesnis, negu viso krašto. Čia jis gruodžio 1 d. tesiekė 186 punktus, kai viso krašto buvo 191,1.

Auksčiausias pragyvenimo in- deksas yra Montrealy — 197,3, Vancouveri — 192,8, Saskatoone — 187,2, Saint Johne — 186,1. Po Toronto seka Edmonton, Win- nipeg, Halifax.

Atviras laiškas p. Lozoraičiui
(Atkelta iš 3 psl.)

klausimo apie bet kokią asmeni- nę naudą. Tiesa, turėjome ir tam tikrą nežymų skaičių dezertyrų. Siandieninė kova, beabejo, ski- riasi daug kuo. Siandien mes esme išlaikę po visus pasaulio kampus ir tas reikalauja dar di- desnio pasirošimo ir dar turint prieš akis žymiai baisesnį ir ga- lingesnį priešą. Šiuo kartu mums reikia dar daugiau savanorių. Dėl šios aplinkybės kaip kurie net atvirai kalba, kad Tamstos šali- nimasis nuo VLIKO esąs ne tik nepateisinamas, bet dargi lygus dezertiravimui.

Baigdamas turiu pažymėti, jog šių klausimų būclau nelietęs, ypač, kad apie juos jau kuris lai- kas diskutuojama ir kalbama, jei šie, kaip minėjau, nekeltų visuo- menės tarpe tam tikro erzelio ir jei būtų žymių, kad viskas sa- vaimė teigiamai užsibaigs. To- dėl esu giliai įsitikinęs, jog šiuo reikalu mane suprasite. Iš kitos g pusės vėrdan mūsų visų gero- vės aš leidžiu sau iškelti aišk- tén tai, kas man atrodo tikslin- ga ir taisytina ir nekreipiu jokio dėmesio į tokius, kurie dėl parti- nių ar kitokių apskaičiavimų ra- gina pareikšti protestą prieš tuos, kurie drįsta diplomatų adresu ką nors pasisakyti.

Adv. Jer. Valaitis.